

Pannonhal-

2013 /6.évfolyam/4.szám

A tartalomból:

Vadász-szakkör

Száz éve született Szigeti Kilián

Interjú Elemér atyával

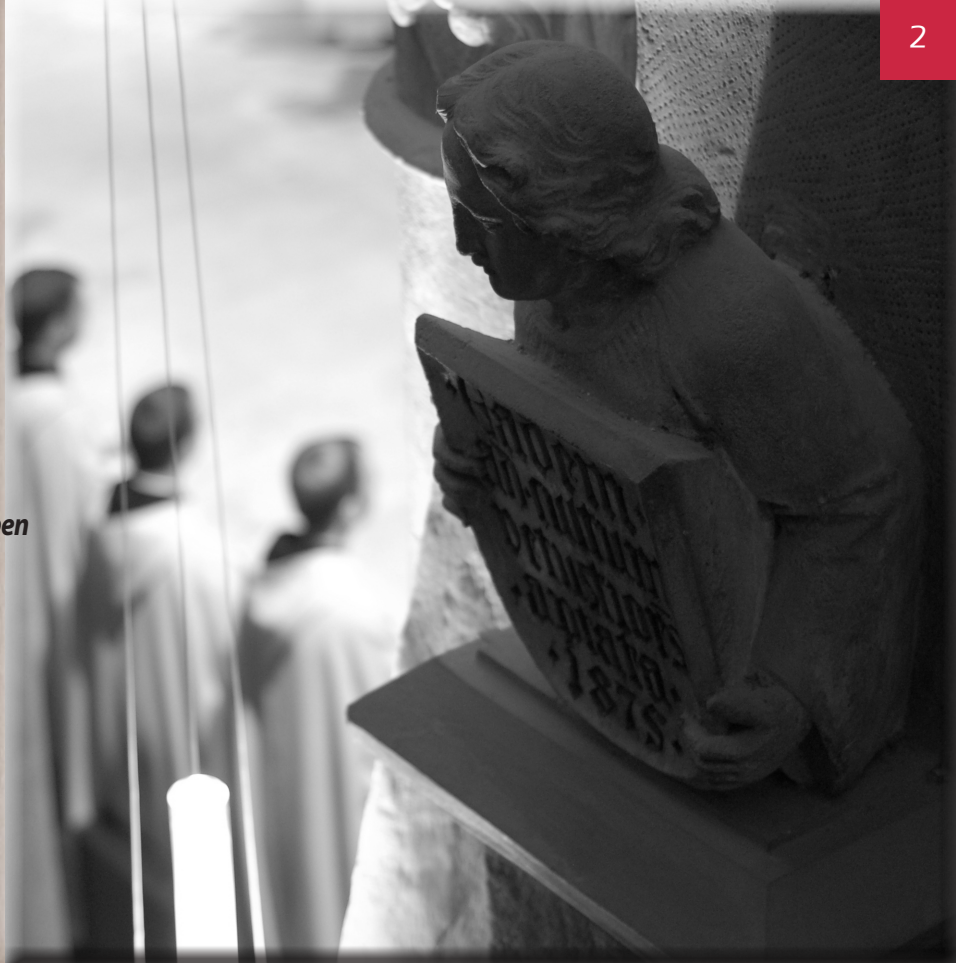
Alumni mindenkinek

Bencés Bál 2013

Tartalom

- 02 **Változunk - Maradunk**
- 03 **Ausculta**
- 04 **Ora - Részlet Legányi Norbert**
lelki útmutatásából
- 06 **Labora**
Apátsági termékek új köntösben
- 07 **Életünk**
Döntetlen Portisch Lajossal
- 08 **A fuldai kórus Pannonhalmán**
- 09 **Imre, Márk és Hugó testvér**
diakónusszentelése
Vadász-szakkör
- 10 **Világot lát(t)unk**
Oros apát nyomdokában jártunk
- 11 **Lege - Hinni Istenben, de hogyan?**
Bencés világ - Magistertagung Bernriedben
- 12 **Iskolatörténet - Ötven év elteltével teljes**
- 13 **Rendes mester - Interjú Elemér atyával**
- 18 **Rendkívüli munkatársak**
Interjú Bakiné Icával
- 20 **In memoriam - Száz éve született Szigeti Kilián**
- 22 **Akikre büszkéek vagyunk**
- 23 **Fejlődési pályán**
- 24 **Hic fuit - Interjú Terdik Szilveszterrel**
- 26 **Szent Márton 2013 - Gimnáziumi programok**
- 28 **Szent Márton ünnepe az apátságban**
- 30 **Támogatói oldal - Alumni mindenkinek**
- 31 **Kapcsolatteremtés a mindennapokban**
Bencés Bál, Pannonhalmakártya, Tornacsarnok

Változunk

A gimnáziumban, talán éppen az épület középpontjában, van egy zöld tábla. Mindenki csak így hívja: a Zöld Tábla. Naponta legalább egyszer megtekinthetünk számos fontos és sürgős dolgot, amit hirdetni akarunk, vagy éppen kérünk, keresünk. Néha annyi minden rákerül, hogy Ambrus atya külön pótkartont szerkesztett a heti két mozi hirdetésének. Milyen jó lenne néha lefotózni, mi is van a táblán. Mert ami annyira fontos ma, az holnap már csak kréta.

Maradunk

Vannak persze másfajta táblák is, másfajta fontos dolgokkal. Amelyeket nem lehet letörölni másnap reggel, és nem lehet olyan könnyen átírni sem, ha változtatni akarnánk rajtuk. Kötőlapok, amelyek nem porladnak el, mert üzenetük sem múlandó. Milyen érdekes néha megállni, és úgy olvasni ezeket a kötőlapokat, mintha a mai napra szóló hirdetés, kérés, keresés lenne rajtuk. Éppen nekünk, és pontosan ma.

Juhász-Laczkó Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.
a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu

9090 Pannonhalmak, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Dejsics Konrád OSB, Juhász-Laczkó Albin OSB,
Hortobágyi T. Csilla OSB, László Zoltán, Rábai László

A fotókat készítette: Bencés Fotótár, Hortobágyi Arnold OSB, Horváth Tamás,
Koleszár Balázs, László Zoltán, Siska Gábor, Vincze Iván OSB

A plakátot és a címlapfotót Horváth Tamás készítette.

Az újságot László Zoltán tervezte a Pannonhalma I. évf. 1. számot
tervező Schmal Károly designja alapján

Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5300 példányban
Pannonhalmak, 2013

Ausculda

Az Úr közelségét jelzik az ádventi koszorúkon meggyújtott gyertyák. A harmadik gyertyának más a színe. Örömvasárnap gyertyája ez. Míg türelemmel és csöndben telnek Ádvent napjai, míg hallgatjuk a szentírási olvasmányokat az Ószövetségből, míg járunk hajnali álmos Roratékra, míg lelkünket ünneplőbe öltöztetjük lelkiismeretvizsgálattal és szentgyónással, míg azon vagyunk, hogy rászoruló vagy magányos testvéreinknek is jutassunk valamit a közelgő Karácsony örömeiből – mindenközben megszületik szívünkben az öröm. Talán észre sem vesszük, pontosan hogyan s mikor, de a közelítő Úr lassan mindent fényébe von. A minket körülvevő természetben még egyre csökken a fény, s nő a sötétség, zsigereink mélyén azonban már tudjuk, hogy a fény nem halhat meg örökké, hanem a napforduló után biztosan újrászületik. Épp, mikor a legnagyobb a sötétség, mikor leghosszabb az éjszaka, akkor fordul meg minden: indul újra az Élet nagy folyamata, születik újjá a napfény, s vele Földünk egész világa.

Ezt már lehet tudni, most lehet érezni, év végi fáradtságunk közepette, több mint egy héttel a napforduló előtt. Tudni lehet: nem a sötétségé, hanem a világosságé; nem a halálé, de az életé az utolsó szó. Jézus Krisztus várva-várt születése eme ősrégi emberi tapasztalatot erősíti meg s vonja be ragyogásába. „Az Élet megjelent.” – olvassuk Szent János evangélista szavait az Élet ünnepén, Jézus Krisztus megtestesülése napján.

A mi szívünk valójában mindig két Karácsony között lakozik – vagy inkább úton van. Életünkre vetül a hit nagy titkának, az első Karácsonynak fénye: mindaz, amit Jézus Krisztus emberi élete, személyisége jelent. Ő világítja meg utunkat és mutat irányt életünk éjszakájában. Benne kaptuk az ígéretet, a célt – saját célunkat s az egész teremtett világ célját – hogy majd egyszer „Isten lesz minden mindenben.” Isten beletestesült Krisztus életébe, hogy fokozatosan alakot öltjön minden emberi életben, s majd az egész világban, és az egész világ számára megnyilvánuljon „Isten gyermekeinek dicsősége”! Egy Istentől teljesen átjárt világ, egy Isten felé teljesen áttetsző világ, egy meggyógyult, egészséges világ, mely minden nehézség és a számunkra oly fájdalmasan ismerős homályosság nélkül beszél majd Istenről – mindig,

mindenütt, mindenkinek. Efelé a világ felé tartunk, e titokból csillan föl valami számunkra az Egyház ünneplésében.

Hagyományosan az ádventi koszorú harmadik gyertyaszála Keresztelő Szent Jánost jelképezi. Ez a jelkép ugyanakkor el is gondolkodtat e tragikus sorsú vértanú és az isteni öröm kapcsolatáról. Hiszen Jánosnak igen kemény sors jutott. Meghirdette a Messiást, sőt ismerhette őt. Ám János alakja azt is előre jelzi, mi vár Jézusra: bizony, az igazságot és a szeretetet vissza is lehet utasítani. János és Jézus sorsa hirdeti, hogy a kereszt nem értelmetlen, nem zsákutca, nem végszó. Hiszen tudjuk, tudhatjuk – oly bizonyossággal, akár a fény újjászületését a téli napfordulón –, hogy Igazság és Szeretet nem halhatnak meg. A Kereszt botránya óta nincs, nem lehet véglegesen reménytelen helyzet e Földön. És ez az igazi örömhír. „Az Úr közel van!”

Ora

Részlet Legányi Norbert főapát (1958–1968) lelki útmutatásából

A népi demokráciának nevezett pártállami diktatúra legsivárabb éveiben járunk. Az akkori (katolikus) egyházi közösségek a vasfüggönyön belül is már a zsinati megújulásra vártak. Még inkább a magyar egyház és a megmaradt négy szerzetesrend, akik a pártállam szorításában éltek. Az egykoron nagy Pannonhalmi Szent Benedek Rend itthon két házra, Pannonhalmára és Győrrre zsugorodott, ők a megváltozott körülmények között, de bencésként élhettek. A nagy közösség kétharmada „kincésként” illegalitásba, külföldre kényszerült. Legányi Norbert főapát úgy gondolta, hogy a két közösség így megnyesve is megélheti az „ora et labora” nagyszerű eszményét. 1959-ben, főapáti szolgálatának második évében újra elindította a háborúval és az azt követő bizonytalan időben elakadt szerzetesi megújulást, reformot. Az ellenséges világban és abban a társadalmi környezetben a keresztény életnek – és így a szerzeteséletnek is – egyetlen járható útja volt: az imádságos, elmélyült és feddhetetlen keresztény élet, a sugárzó példa. Ezt szorgalmazta a főapát a pannonhalmi és győri közösségben, amikor mind a keresztény családoknak, mind a szerzetescsaládoknak a közös imádság „hasznáról”, gyümölcseiről beszélt. A teljes apáti tanítás 1959. november 17-én hangzott el Pannonhalmán a főmonostori konvent rekollekcióján. Az apáti tanítás egy részletét tesszük most közzé.

„Kedves Rendtársak!

XXIII. János pápa néhány héttel ezelőtt az Anzelmiánumban járt. Ilyen nagy kitüntetés még nem érte Rendünket és a Rómában időnként összegyűlt apátokat, és ezért a látogatás alkalmával mondott beszéd is nagyobb jelentőségű, mint az ilyen alkalmakkor szokásos egyéb pápai megnyilatkozások. Szentséges Atyánk a zsolozsmáról beszélt. „A ti első kötelességeitek az imádság. A zsolozsma, akár közösen mondjátok, akár énekelitek, különös módon táplálja a szerzeteséletet és az apostolkodásnak is ez az első és legősibb formája. Mert elsősorban nem lázas tevékenységgel, hanem inkább a nálatok szokásos állandó imádsággal szerezhettek másoknak is az örök üdvösséget. Legyenek tehát a ti liturgikus közösségeitek minták és vonzó erők, amellyel mindenkit az égi és az örökkévaló javak elnyerésére vezettek, és amellyel a könyörületes Istentől a kegyelmek bőségét szerzitek meg. Amíg az emberek ma ellanyhulnak, tibennetek lobogjon az isteni szeretet tüze.”

A zsoltárok már az ószövetségi liturgikus istentisztelet énekei voltak és ezért lettek az Újszövetségben is – Szent Ambrus szavai szerint – az Egyház hangjává. Az Ószövetségnek ezeket a szent énekeit Krisztus Urunk is különös szentséggel és magasabb erővel töltötte meg azért, hogy ő maga gyermekkorától imádkozta. A zsinagógai istentiszteleteken, a Jeruzsálemben való zarándokutakon, a jeruzsálemi templomban a nagy ünnepeken, az utolsó vacsora után az Olajfák hegyére vezető úton, sőt a szentkeresztben a végső szenvedésben is zsoltárokat imádkozott az Úr. Zsoltárokat énekeltek a szent apostolok missziós vándorútjaikon és belőlük merítették az első keresztények vigasztalást és erőt a börtön gyötrelmes éjszakájában.

Az első szerzetesek és remetéknaponta elmondták mind a 150 zsolnárt és Szent Benedek Krisztustól, az apostoloktól, az első keresztényektől és az első szerzetesektől kapta örökségül a breviáriumot, amit reánk – késői utódokra – hagyott.

Sokszor emlegetjük, hogy a mi közös életünk jellemzője a családiasság. De ha őszintén akarunk arra a kérdésre felelni, hogy miben és hol látszik meg ez a családiasság, nehezen tudnánk rá felelni. Mi a katolikus családi élet hanyatlásának talán legfőbb oka és így mi az újra felelevenítésének legfőbb és talán egyetlen eszköze? A közös családi imádság. Majdnem ezen áll és dől, hogy egy család a maga életét krisztusi szellemben tudja-e kialakítani vagy sem.

Közösségben nem lehet úgy élni, hogy minden súrlódást, megbántást, vagy megbántódást elkerülhessünk. Tudta ezt Szent Benedek Atyánk is, és ezért rendelte el a Vesperásban és a Laudesben, hogy az addigi szokással ellentétben ne csendben mondják a Miatyánkot, hanem hangosan, hogy alkalom legyen a kölcsönös megbocsátásra. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy ahol megvan a közös konventmise, azon megjelennek a ház lakói, akkor az a békecsók, amely lélektől lélekig árad, ugyanezt a megbocsátást és megbékélést eredményezi. Íme, ha a zsolozsma közös végzése csak ezt teremné meg köztünk, akkor az igazi krisztusi családi szellemnek az első felét már megvalósítottuk.

A megbocsátás mellett a másik felét alkotja annak a családi életnek a kölcsönös jóakarata, a szeretetnek a jóság tetteiben való megnyilvánulása. Vajon van-e ennek hathatósabb eszköze, mint amikor a közösség tagjai együtt és egymásért imádkoznak? Szent Benedek Atyánk mondja, hogy amikor a hibázó testvérrel szemben már minden eszköz csődöt mond, akkor kell megtennünk „quod maius est” (ami ezeknél nagyobb), hogy együtt imádkozunk, és így megszerezzük az isteni kegyelem működését a magunk erőlködése helyébe. A liturgikus életnek Szent Benedek Atyánk szerinti kialakítása megköveteli a naponkénti szentmiseáldozaton kívül a zsolozsma közös végzését is. Szent Benedek a Regulában a kolostort az imádság házáként úgy alapítja meg, hogy ott a közös zsolozsma mindig kötelező, és ezen kötelezettség alól nagyon ritkán és nehezen ment fel.

Nálunk a 19. század elején a tanítórendiség együtt járt a kórus elhagyásával, és akkor el is veszítettük egyéni rendi vonásainkat, és beleszürkültünk a tanító mesterségbe a többi tanító renddel együtt. Így elvesztve sajátos benedeki jellegünket, hozzáánk se vonzott új jelentkezőket semmi más, mint a katedra és a tanári notesz, vagy a legjobb esetben egy-egy lelkes bencés egyéni varázsa. Hála Istennek, lelkes bencés volt és van ma is...

Ha (...) magát a zsolozsmát tanulmányozzuk, és vele együtt megfigyeljük saját magunkat is, akkor meg kell állapítani azt a lélektani igazságot, amely egyúttal történeti igazság is, hogy a zsolozsma a közösség számára alakult ki, és teljes lelki hatását csak a közös mondásban éri el.

A Magyar Bencés Kongregáció élete az utolsó negyven év alatt sokat fejlődött ilyen szempontból is.

Ha megszerettük a közös zsolozsmát, akkor mi is azt imádkozzuk, amit a bencés oblatás, Morus Tamás imádkozott: „Édes Istenem, add meg a kegyelmet, hogy dolgozzam és fáradozzam is azokért a dolgokért, amikért imádkozom.”

Összeállította és a bevezetőt írta: Várszegi Asztrik főapát

Labora

Apátsági termékek új köntösben

Másfél év tervezés, összehangolás, finomítás és gyártás – röviden, tömören összefoglalva így jutottunk el az apátsági termékcslád jelenlegi, harmonikus megjelenéséig. Másfél évvel ezelőtt, amikor Cirill atyával közösen felkértük Unger Zsoltot, egy budapesti kreatív tervezőt – akinek munkáját sok-sok megkapó projekt fémjelzi, mint például a bookline.hu kialakítása és a Sauska pincészet arculata – tudtuk, hogy a koherens megjelenés hosszú út végére érkező lesz. Ahhoz, hogy az egyes elemek, melyek a turisztikai és kereskedelmi kínálatban jelennek meg, egymásra utalóak legyenek, és felépítve egy erős koncepciót mutassanak, időre volt szükség.

Az arculat megújításának fő iránya az volt, hogy egy nagyon erős brand alá tereljünk mindent, legyen szó turisztikai vagy kereskedelmi termékről. A turizmus értékesítését ösztönző kiadványok kialakítása elősegítse a termékkeladást, azaz a dizájn elemei (színvilág, betűtípusok, karakter elemek) egymásra épüljenek, egyúttal a megteremtett imázs és egy megvásárolt termék külleme tükrözze a Főapátság vendégeként megélt, megélendő hangulatot.

Volt, van azonban egy olyan aspektus is, amely a termékcsládon belüli diverzifikálást szolgálja: két irányt álmotdunk meg, egy magasabb minőség mellett történő piaci értékesítést, és a korábbi termékcslád egyes elemeinek újraöltöztetését. Az előbbihez a Benedictinus márkajelzés alatt létrejövő termékek tartoznak, ahol a dizájn új elemeként gyógynövénymetszetek kerültek előtérbe, elősegítve egy erőteljesebb, elegánsabb megjelenést. Ilyen a megújult borecet-család, a Rózsavölgyi Csokoládémanufaktúrával készített csokoládék, továbbá ide csatlakoznak majd a gyógynövény termékfejlesztő műhelyünkben Izer Katalin és Steczina Mónika kolléganőink keze nyomán létrejövő kozmetikai termékek.

Az apátsági termékek közül a kozmetikumokat teljes egészében átsomagoltuk: új köntöst kaptak a fürdőolajok, a krémek, változtattunk a fürdőőő és a szappanok címkein is, valamint megújult a levendulaolaj is. Az elsődleges cél itt is az volt, hogy egy tradicionális, gyógyszerertári manufaktúrára jellemző hangulatot tükrözzenek termékeink. Ezzel együtt a bértyártásban lévő termékeinknél is jelentős változtatásokat képzelünk el a jövő évben, amely elsősorban egyes készítmények cseréjét vagy a bértyártásban együttműködő

partnercég megváltozását jelenti majd. A teljes termék koncepció arra épül, hogy az apátsági termékek identitását újratereítsük, mindannyian azonosulni tudjunk készítményeinkkel. Manufaktúráinkból kerüljenek ki kozmetikai készítményeink, bértyártóink a gyógynövénykertünk alapanyagának felhasználásán túl ismerjék meg az új-jálesztett monostori gyógynövénykultúra bencés hagyományait és az innovációkat.

Gyógynövény teáink négy új taggal – mellkastisztító-, gyomor-, feszültségoldó- és étvágy-növelő teák - bővültek (a megszokott arculattal); míg gyógynövénykertünkéből saját produktumként négy monoteával jelentünk meg, levendula, zsálya, kakukkfű és citromfű – immáron az új arculati elemekkel.

Változatlan tartalommal marad a piacon a bencés likőr-család azzal, hogy a forgalmazását átveszi a Főapátság. Termékeink Pannonhalmán lévő boltjainkban, valamint a Pannonhalma ITT budapesti boltban, továbbá viszonteladói partnerhálózatunk tagjainál érhetőek el. Az apátságtermekek.hu weboldal a karácsonyi termékajánlóval egy időben megújult, tavaszra webshoppal tervezük az oldalt bővíteni.

Veiland László marketing-igazgató

Életünk

Döntetlen Portisch Lajossal

Egyik délután csengett a telefon. Odó atya jelentkezett Győrből, és hamarosan rátért a tárgyra: jön Portisch Lajos, és megkérték, hogy játsszon vele bencésként szimultánt, de ő nem igazán tud sakkozni, és rám gondolt. Elállt a lélegzetem, ez reménytelen küzdelem, mondtam, de ha nem talál mást, akkor esetleg... Arra gondoltam, hogy a perjelség meghívta Portisch Lajost, mint annakidején diákkoromban a Pannonhalmi Gimnáziumba is meghívták. 1978-ban vagy 1979-ben lehetett, és természetesen kaptam a sakkvilág-bajnok-jelölt nemzetközi nagymestertől. Felejthetetlen élmény volt a találkozás. Antal atya emlékeztetett rá, hogy tőle kaptuk a sakkórákat, amelyek még most is megvannak.

Ezek után egy héten belül két helyről, a győri Nemzeti Színház szervezőjétől és Molnár Zsolttól is kaptam egy e-mailt, amelyben megköszönték, hogy elvállaltam november 7-én, csütörtökön a sakkszimultánt. Kiderült számomra, hogy nem is a győri perjelség hívta meg, hanem a színház. Koradélután gyerekek versenye lesz, majd Portisch Lajos énekel, utána kezdődik a szimultán. Tudtam róla, hogy Portisch hobbija az éneklés, ezért nem lepett meg a program. 1989-től vezettem a sakkszakkört, az első tíz évben komoly eredményeket ért el megyei szinten a sakks csapat, sőt néha kijutott az országos versenyre is. Aztán kevésbé sikeres évek jöttek, tavaly elhatároztam, hogy abbahagyom, mert már nem nekem való. Ezt mutatja, hogy a gyerekek sem járnak szakkörre. Azon gondolkodtam, hogy ez a szimultán lesz a búcsúszimfónia, és ha meg kell halni, akkor vala-

hogyan szépen kellene meghalni. Néhány játszmat megnéztem előtte, és gondoltam, hogy gyalog d4-gyel nyit, mert olvastam valamikor egyik interjút, hogy szerinte ez a legjobb nyitás, és ezért legtöbbször így kezdi játszmáit. Előre elhatároztam, hogy a Tarrasch-védelmet fogom játszani, ebben a ma már ritkán játszott rendszerben lehet támadni is, és így szép lesz a halál...

Portisch Lajos köszöntötte a jelenlévőket és elnézést kért, hogy megváltoztatja a műsort, de megfázott, és ezért néhány dalt elhagy. Mendelssohn-, Mozart-, Kodály-dalokat énekelt és még más híres zeneszerzőkét németül és magyarul. Nagyon imponáló volt még idős korában is a kiállása. Közben meglepődtem, milyen komoly a rendezés, mindenkinek ki volt téve a névtáblája, ahová ülnie kell. Majd a szervező kérdezte Rigó János nagymestert és Portisch-t az élményeiről. Portisch önironikusan elmesélte, hogy első felesége, aki már meghalt, időnként azt mondta neki: „Te, Lajosom, a te énekedet csak azért hallgatják, hogy sakkozhasznak vedled...” A nagymester elmondta, hogy kisgyerekkorában zenésznek készült, majd elragadta a sakk. (Antal atya ismeri egyik osztálytársát, aki elmondta neki, hogy a Portisch-testvérek az órák alatt fejben szoktak sakkozni...) Portisch több történetet elmondott világhírű sakkjátékosokkal való találkozásáról is. Fischer megkérdezte tőle, hogy igaz-e, hogy napi nyolc órát készül. Portisch visszakérdezte: „Rólad is ezt mondják, sőt még többet. Nem igaz?” Fischer ezt válaszolta: „Na jó, de engem mindenki bolondnak tart.” Kaszparov dicseke-

dett memóriájával, és mondta, hogy az egész moszkvai telefonkönyvet tudja kívülről. Portisch megkérdezte: „Te, Szása, valóban olyan kevés telefon van Moszkvában, és azért olyan vékony az a könyv?” Portisch akkor fordult az éneklés felé, amikor már kiderült számára, hogy nem lehet világbajnok. Majd húsz táblán elkezdődött a szimultán.

Bal oldalamon a híres énekes, Bede Fazekas Csaba ült, jobb oldalon pedig Molnár Zsolt tanár úr, a győri gimnáziumunk kémia-biológiai szakos tanára, az ottani sakkszakkör vezetője. Mindenki mellé odatettek egy sakkjátszmalapot. Ez is meglepett, Molnár Zsolttól kértem el a tollat, de aztán nem jegyeztem fel a játékot, hogy jobban koncentrálhassak, és egyébként meg rövid lesz, úgyhogy vissza tudom majd idézni. Most már sajnálom, hogy nem írtam a játékot, mert csak egy részét tudtam felidézni. Húszan ültünk Portisch-sal szemben, ő pedig szinte azonnal lépett, mi gondolkodhattunk. 18.00-kor kezdődött, a szervező jó félórara számított, de kb. 20.15-kor lett vége. Hívtam a Szentlelket, hogy ne én legyek az első, aki feladja a játszmat. Közben elkezdődött a Sakk musical próbája, amelynek felvezetője, reklámja voltunk mi. Játék közben hallgathattuk a főpróbáról kihallatszó zenéjét, ami nekem nem hiányzott...

De lássuk a játszma kezdetét: 1. d4, Hf6 2. c4, d5 3. Hc6, e6 4. Hf3, c5 A Tarrasch-védelem alapállása. 5. cd; cd: Meg-

Életünk

lepett a gyors ütés, de mivel a fehér már fejlettebb, ezért logikus lépés. 6. Vd4; Hd5: 7. e4, Hc6 8. Fb5, Hc3: A világos nyomasztó kifejlődése ellenében egy jó eredmény van: egy huszárpárt sikerült lecserélnem. Portisch nem vállalja a királynőcserét, mert könnyen lehet mesterségesen elsáncolni utána, és a csere mindig a fekete esélyét növeli a játszma elején. 9. Vc3; Fd7 Az egyetlen lépés, ami lehetséges a kiegyenlítés felé. 10. 0-0, a6 Mivel a világos vezér a sáncolást akadályozza, a fehér futó is nyomasztó, ezért el kellett kezdenem a vezérszárnyn elörenyomulni, ez volt az eredeti tervem is. 11. Fa4, b5 Szinte gondolkodás nélkül léptem meg, illetve a szimultán alatt akkor szabad lépni, amikor a nagymester élénk ér, hogy lássa mit lépett az ellenfél. Egyetlen esélyem a gyors vereség ellen a vezérszárny fejlődés volt. 12. Fa3, Va5! Ez volt a kulcslépésem. A vezércserét nem fogadhatta el Portisch, de akkor pedig sáncolni tudok, és vezérszárnyn talán blokkolhatom támadását. 13. Ve3, Fd7 14. Fd2, b4! Elég kockázatos lépés, de ezzel a vezér a királysárny támadást is akadályozza. Az e5 lépés eléggé fenyegető. 15. Bc1, 0-0 16. a3, He5 Ezzel az e5 lépést is blokkolom, és lehetővé válik a másik huszárcse-

re. 17. Bd1, Hf3+ Portisch azért nem ütött huszárral, mert a vezéremmel való visszaütés után a lehetséges Bb8 kellemetlen lett volna. 17. Vf3, Bfd8 18. Ff4, Bc8 19. Vg3, Fa4 A világos alapvonal gyengeségét hozza ki ez a lépés. 19. Bd8; Bd8: 20 Fc7, Bc8 Nem ütheti a vezért, mert mattot kapna. 21 Ff4, Bf8 Így emlékszem. Portisch is az alapvonalra játszott. A következő lépéseket rábízom az érdeklődőkre. Még arra emlékezem, hogy a futómat átjátszottam a g5-re, illetve lélektanilag nagyon hasznos, meglepő lépés volt a b4 gyalogommal a világos a3 gyalogját leütni.

A végállást már a helyszínen feljegyeztem: Világos: Fa3, Vb3, Bd1, Kg1, b2, e4, f2, g3, h2 – Sötét: Va5, Bc8, Fg5, Kg8, a6, e6, f7, g7, h6.

Portisch Lajos ennél az állásnál döntetlent ajánlott. Azonnal, nagy örömmel elfogadtam. Kezet fogtunk. Kérdezte, hogy csapatnál játszom-e. Mondtam: „Dehogy, sose játszottam csapatnál.” „Ahhoz képest egészen jól játszott” – volt a válasz. Megkértem a magyar saktörténet legnagyobbját, hogy írja alá a játszmalapot, amely üres volt, de gyorsan ráírtam: 0,5:0,5.

Borián Elréd OSB

A fuldai kórus Pannonhalmán

Október végén a főapátság és a gimnázium vendége volt a fuldai dóm kórusa. A több mint kétszáz éves hagyományokkal rendelkező kórus tagjai éves kirándulásuk keretében Magyarországra látogattak, és turnéjuk központjának Pannonhalmát

választották. Vállalták a diákmise zenei szolgálatát, és a túlnyomórészt olasz és német zeneszerzők művei mellett Halmos László „Iubilite Deo” című kórusművét is megszólaltatták. Pannonhalma mellett Tihanyban és Győrben is felléptek.

A németországi Fulda Germánia apostolának, Szent Bonifác püspöknek († 754) nyugvóhelye, egykori bencés apátság központ, a Német Püspöki Kar székhelye. A monostor sajátossága a kora-újkorban az volt, hogy apátja egyben az egyházmegye elöljárójának tisztét is

betöltötte. 2012 augusztusában a dóm felszentelésének 300. évfordulóján Asztrik főapát úr meglátogatta a várost, hogy püspökként és apátként vezesse a liturgiát.

A dóm kórusa nyolcvan tagot számlál. A kórus elsődleges feladatai közé tartozik a dóm istentiszteleteinek zenei alakítása többszólamú darabok és misék megszólaltatásával. A németországi zenei élet gazdagságát jelzi, hogy a felnőttekből álló profi kórus mellett működik a fiatalokból szerveződő ifjúsági kórus is, akik zenei és általános iskolai tanulmányaikat a dóm szervezésében végzik. Már körvonalaódik a hosszú távú együttműködés a gimnázium egyházzenei képzése, valamint a hozzánk látogató fuldai kórus között.

Dejcsics Konrád OSB

Életünk

Imre, Márk és Hugó testvér diakónusszentelése

Szent Imre ünnepén, november 5-én Asztrik főapát úr diakónussá szentelte három örökfogadalmas testvérünket, Imrét, Márkot és Hugót. A szentelési liturgián a pannonhalmi, bakonybéli, tihanyi és győri szerzetesek mellett részt vettek a csornai premontrei testvérek, a Pannonhalmi Területi Apátságban szolgáló diakónusok, valamint a gimnázium diákságának képviselői. Közösségünkkel együtt ünnepelt Michel apát úr, Chevetogne volt apátja, grottaferratai szerzeteselőjáró.

A diakónusokra az egyházban az igazi kincsek: az eucharisztikus kenyér és bor, valamint a szegények szolgálata van bízva. Küldetésük a szerzetesközösségben különleges mélységet nyer, hiszen nemcsak a Szent Színekben, hanem – Szent Benedek szerint – a szerzetestestvérekben, a közösség betegeiben és vendégeiben is Krisztust érintik és szolgálják. Homi-

liájában főapát

úr erre a saját küldetésre hívta fel Imre, Márk és Hugó testvér figyelmét: „Nektek, szerzetesdiakónusoknak az a megtisztelő hivatás jutott osztályrészül, hogy csípőtök felővezve várjátok Urunkat, és szolgáljatok az egyházban és szerzetesközösségünkben. Történeti korszakváltásban vagyunk. A régi elmúlik, és valami új tárul fel előttünk. Az újat csak a hívők, az érzékenyek és Jézus Krisztus szolgálói látják meg. Csak azok, akik képesek önmagukról elfeledkezni, és elsősorban az Isten országát keresik. Diakónusi szolgálatotok terjedjen ki az oltár és a testvérek szolgálatára, hogy majd a beteljesedéskor az igazi, az egyedül Szolga, a szolgálk Szolgája ültessen benneteket velünk együtt asztalához.”

Dejcsics Konrád OSB

Vadász-szakkör

Melyik fafajunk szíjácsából nyerhető az „örök élet forrása”? Melyik cserjefajunk fája a legtartósabb? Mit ehetünk, ha megéhezünk az erdőn-mezőn? Mi az aggatók, és mi a hullaték? Miért ne bántsuk a vetési varjakat? Eszik-e az őz madárfiókát? Mi van a kormorán gyomrában? Hogyan kell kizsigerelni egy muflont? És kifőzni egy őztrófeát? Hogyan pedz a vándorsólyom? Mit jelent a „6.5x55 SE kaliber” kifejezés?

Ezekre a kérdésekre is választ kaphatunk a vadász-szakkörön. Az elnevezés talán találóbb lenne, ha „erdőkerülő” szakkörnek neveznénk a kedd esti alkalmakat, hiszen ugyanúgy érintünk erdészeti és természetvédelmi kérdéseket

is, mint a vadgazdálkodás témáját. Tematikánk szerint foglalkozunk erdőtársulásokkal, fafajokkal, vadászható és védett vadfajainkkal, vadászkutyákkal, solymászattal, fegyverismerettel és a magyar írott és íratlan vadászati kultúrával is.

A szakkör célja nem kisebb, mint hogy a srácokat egy kicsit visszatérleje a „természetközeli életmódhoz”, felnyissa a szemüket az erdő-mező apró üzeneteire.

Lássuk, hogy kellene 50 méterre belopni egy vadkant, hogyan ejthetjük el, hogy kell a férfinak feldolgozni az elejtett vadat, és hogyan kerül a hús végül a vasárnapi asztalra?

Szerencsés helyzetben vagyunk, mert a pannonhalmi székhelyű Illak Vadásztársaság segítőkészségének köszönhetően a fiúknak lehetőségük nyílik apróvad- és lesvadászatokon is résztvenni, természetesen tanári kísérettel.

Fontos, hogy megértsük, a vadászat nem lövöldözés és gyilkolászás, hanem a teremtett világ beható megismerésének és tiszteletének egy módja. Nehéz védeni ezt az álláspontot, mikor annyi az úgazdag hóbortból puskássá lett ember és a dél-európai vendégvadász, aki válogatás nélkül lő fecskére és egerészölyvre. De vagyunk, akik a vadászat szépségét és nevelő, nemesítő hatását ismerjük, terjesztjük olyan nagyjaink nyomán, mint Kittenberger Kálmán, Fekete István, Láng Rudolf, és nem utolsósorban dr. Rékási József.

Takátsi-Horváth Bence prefektus

Világot lát(t)unk

Oros apát nyomdokában jártunk

Kiváltságlevelében Szent István király Szent Márton monostora számára a cassinói apátság kiváltságait biztosította. A két monostor közössége a történelem folyamán mind szorosabbra fonta az együttműködés szálait. Oros apát személyesen utazott Monte Cassinóba és kötött imaszövetséget 1212. január 25-én Adenulf cassinói apáttal azzal a céllal, hogy a két szerzetesközösség tagjai e napon kölcsönösen imádkozzanak egymásért. Az imaszövetség nyolcszáz éves jubileuma alkalmából a két közösség megújította szándékát, hogy Szent Pál megtérésének napján egymásért imádkozzanak.

E szimbolikus, de mégis nagy jelentőséggel bíró esemény katalizátor lett a két monostor iskoláinak kapcsolatfelvételében. A két középiskola törekvése 2013 tavaszán Magyarországon, Pannonhalmán élővé is vált. Áprilisban a cassinói Szent Benedek Iskola 39 fővel meglátogatta a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumot. Ekkor a magyarországi bencések életét és Magyarország egy szeletét ismerhették meg. Delegációjukat az iskola igazgatónöje Maria Concetta Tamburrini vezette és a csoporttal tartott az iskola bencés lelkésze, Don Luigi is. A látogatást egy viszonzó meghívás zárta, amelyet nagy örömmel el is fogadtunk.

2013. október közepén 24 diák, két szerzetes, egy tanárnő és egy prefektus vállalta az 1300 km minden gyötrelmét, amit egy autóbusz nyújtani tud, hogy éjfél körül megérkezzünk Cassino városába. A diákokat és a tanárnőt pillanatok alatt vendégszerető gondjaikba vették a fogadó családok. A prefektus és a két szerzetesestvér számára szó szerint felemelő út következett az 520 méter magasan fekvő Monte Cassino Apátságához, amely akkorra már sötétbe és csendbe burkolózott.

A késő éjszakában jött elénk egy szerzetes. Don Giovanni bencés vendégszeretettel fogadott bennünket. A 177 méteres sötét folyosón nagyon kicsinek, viszont befogadottnak érezhettük magunkat. A reggeli fényben pedig megcsodálhattuk a Szent Benedek alapította monostor monumentalitását.

Vendéglátóink nagy odafigyeléssel és lenyűgözően kedves szeretettel fogadták a pannonthalmi delegációt. Megnéztük Nápolyt és Rómát. A politika sajnos közbeszólt, mert Rómában lezártak területeket az éppen akkor zajló tüntetések miatt. Így nem láthattuk ugyan a Colosseumot, de a Szent Péter tér és Szent Péter-bazilika látványa kárpótolta a diákokat és kísérőiket egyaránt. Casino apátsága mellett megnéztük a II. világháború súlyos harcaiban és a híres-hírhedt bombázásban elesett katonák temetőjét. Békésen ott van egyik oldalon a „brit korona alá tartozók” és az amerikai katonák temetője, a másik oldalon pedig a német katonák nyughelye.

A „szabadnapon” a családok gondoskodtak élményekről. Sokan a tengerhez is elmentek. Gaetaban egyháztörténeti esemény helyszínén jártunk. Megnéztük az úgynevezett Aranykápolnát, ahol IX. Piusz a szeplőtelen fogantatás dogmájának meghirdetését elhatározta.

A vendéglátók szeretete, kedvessége minden pillanatban tapasztalható volt. A diákok megtalálták a közös élményt nyújtó programokat, sikerült barátságokat elmélyíteni, és újakat szőni. A fiúk egy-egy családnál kaptak elhelyezést, ahol bepillantást nyertek a helyiek mindennapjaiba, megismerkedhettek egy dél-olasz család életével.

Nem lett volna teljes a program, ha hazafelé nem ejtjük útba Subiacót. Szent Benedek itt kezdte azt az életet, amelynek szellemisége 1500 éve meghatározza Európa kultúráját. Megszenvedett a busz az odavezető úttal, de megérte a kitérőt. Marco szerzetes atya szemléletesen mutatta meg nekünk rendalapítónk remeteségének helyét.

Fáradtan, a hosszú úttól meggyötörten szálltunk ki a buszból a Vár főkapuja előtt. Ám minden fáradtságunkat elfelejtette velünk az a jóleső érzés, hogy – Oros apát után – egy 800 éves kapcsolatnak lehettünk részévé.

Siska Gábor prefektus

Lege

Hinni Istenben? De hogyan?

Találó cím ennek a kis könyvnek, amelyet magam is elolvastam a párjával együtt. Amikor a tanár úr felkért, hogy írjak egy ajánlót erről a könyvről a Pannonhal-MÁ-ba, örömmel vállaltam el.

Amikor a könyvet először megláttam a hatalmas képeivel és betűivel, negatív érzéseket keltett bennem, és néhány társam meg is kérdezte tőlem, miért olvasok ilyen óvodás szintű könyvet. De amikor beleolvastam a könyvbe, észrevettem, hogy milyen érdekes témák merülnek fel benne. Például: milyen Isten, milyen az ördög, mi lesz a halál után. Én már régóta szerettem volna tudni, hogy férfi-e az Isten. Amikor elolvastam a könyvet, kiderült, hogy se nem férfi, se nem nő. A könyvből megtudtam, hogy a Föld különböző részein hogyan imádkoznak, milyen vallású emberek élnek. Ez a

könyv egy kicsit közelebb is hoz a más vallású testvéreinkhez. A könyv párja, a Tegyük jobbá a világot! De hogyan? c. kötet azért érintett meg, mert a veszekedések és a harag megelőzéséről szól – többek között. Bizonyára sokan veszekszünk testvéreinkkel és társainkkal; így veszekszenek az országok vezetői is, és ezért törnek ki a háborúk. A könyv sok lélektani kérdést is felvet, amelyek első hallásra bonyolultnak tűnhetnek, de a válaszuk roppant egyszerű. Néha csak a mindennapi élet egy-egy mozzanatát kell példának venniük hozzá.

Bízom benne, hogy aki elolvassa ezeket a könyveket, nem fog csalódní, és választ talál a nagy kérdésre: Hinni Istenben, de hogyan?

Merth Henrik 7.a

Bencés világ

Magistertagung Bernriedben

2013. november 18 és 23. között került megrendezésre az immár hagyományosnak mondható Magistertagung, a német nyelvterület bencés közösségeinek hivatásgondozóit és növendéknevelőit összefogó találkozó és képzés. Erre minden két évben új helyen kerül sor – így 1989-ben például Pannonhalmára esett a választás. Idén festői környezetben, a bajorországi Starnbergersee partján fekvő Bernriedben gyűltek össze a résztvevők. A többség Németországból, Ausztriából, Svájcban és Dél-Tirolból érkezett, de akadt cseh, sőt egy svéd résztvevő is, Elisabeth nővér. A társaság tehát elég nemzetközi volt ahhoz, hogy a Cirill atya, Izsák atya, Anna és Mónika szociális testvérek, és magam által alkotott hazai kontingens se lógjon ki túlságosan az ötven fős germanofón társaságból. A tanulmányi napok tematikája min-

den alkalommal más és más. A szervezők most Hanna Anita Schulzot, a münsteri egyházmegye szerzetesrendekért és vallásos közösségekért felelős, pszichológiában jártas felelőst kérték fel, hogy az érzelmi érettségről és az érzelmek egyéni-közösségi kezeléséről tartson számunkra továbbképzést. A munka nem csak előadásokból állt. Legalább annyit lehetett tanulni szakértőnk jegyzeteiből, mint azokból a módszerekből, amelyekkel – hol játékos, hol munkás formában – feldolgoztatta velünk az egyes napok témáit. Az érzelmek által kifejezett mély, belső igények és az általuk kommunikált üzenetek felfejtése mellett jó alkalom volt ez a pár nap a tapasztalatcserére és arra is, hogy a szűkre szabott szabadidőben kötetlen formában erősíthessük meg a monostorainkat és közösségeinket összekötő évtizedes szálakat.

Egy kirándulás során ellátogattunk Benediktbeuern egykor bencés monostorába. Az idegenvezetőnk felhívta a figyelmünket a tényre, hogy nem először járnak náluk magyarok és svédek, ugyanis századokkal korábban mindkét nép hozzájárult már ahhoz, hogy ezt a 8. századi alapítású monostort a ma látható impozáns barokk formában kelljen újjáépíteni.

A svéd Elisabeth bencés nővérral megállapítottuk, hogy idei kalandozásunkról is gazdag, de inkább lelki-szellemi természetű kincsekkel térhetünk haza, remélve, hogy ezeknek a hasznos, baráti légkörű, egyszerre német és nemzetközi találkozóknak a sora a jövőben is folytatódni fog.

Gérecz Imre OSB

Iskolatörténet

Ötven év elteltével teljes

50 éves érettségi találkozó a megbocsátás jegyében. Tabló kiegészítés.

Mit takar e cím? Miért látjuk szükségesnek, hogy elmagyarázzuk a mai gimnazistáknak?

Az 1956. október 23-i forradalom öt éves évfordulóján az akkori III/a osztály diákjai ünnepi öltözékben vettek részt a reggeli szentmisén, ünnepi öltözetben mentek a tanításra. Osztályfőnökünk és prefektusunk – Ábel atya – orosz óráján Gorkij Izergil

anyó elbeszéléséből Dankó történetének olvasásával és fordításával emlékeztünk, amelyben Dankó szíve lángjával vezeti ki népét az őserdőből. A magyar órán – Géza atyánál – a Himnusz elénekülésével és imával emlékeztünk a forradalom napjaira, történelem órán Zerind atya megemlékezett az 56-os forradalom áldozatairól, kiemelve, hogy nincs hiábavaló áldozat.

Ez a diák megemlékezés alapot adott az akkori kormányzatnak, hogy az ÁEH (Állami Egyházügyi Hivatal) és a BM (Belügyminisztérium) vizsgálatot rendeljen el, és megtorolja mind a Bencés Gimnáziumnak, mind a diákoknak e „renitens cselekedetét”.

A mai diákoknak ez talán felfoghatatlan és érthetetlen, de így működött a rendszer.

Az állambiztonság és az ÁEH fellépéséről és vizsgálatáról több személyes visszaemlékezés született, emellett a vizsgálati jegyzőkönyveket és a megtorló intézkedéseket részletesen leírja az Örökség és Küldetés Bencések Magyarországon című, 2012-ben megjelent könyv, a Rendtörténeti Konferenciák 7/2. kötete. Ennek ellenére a vizsgálat és annak következményei máig fájnak az öregdiákoknak. Találkozásaikon sokszor szóba került, de most eldöntötték, hogy a megbocsátás jegyében nem kutatják tovább, ki volt az, aki a hatóságokat informálta e megemlékezésről, akinek tette hosszas vizsgálatot és megtorlást jelentett a Bencés rendnek és a diákoknak.

A büntetés alapján az akkori gimnáziumi igazgatót, Vályi Hugó atyát leváltották tisztségéből, Győrben diákotthoni felügyelő feladatot kapott. Két fiatal paptanárt kizártak a rendi keretből két évre, Ábel atyát Tatabánya VI-os telepre, Zerind atyát Tényőre neveztek ki segédlelkésznek, Géza atya nem taníthatott többé, nyugdíjazták, de tudományos munkásságát folytathatta.

Az ország összes középiskolájából kizárt két diák közül az egyiknek (Szabó Péter) sikerült talpra állni, neves író lett belőle, és ha rövid időre is, de időnként eljön atalálkozókra.

A másik diák (Cserhádi Károly) élete nehezen alakult, az események feldolgozása sok lelki problémát jelentett számára. Megragadta az 50 éves találkozó alkalmát, hogy köszönetet mondjon azoknak a volt osztálytársainak, akik melléálltak nehéz

éveiben, és anyagi segítséget nyújtottak élete során. A másnapi szentmisén, amelyet két pap osztálytársunk celebrált, ismételten hangsúlyozták a megbékélést és megbocsátást. Miért írtam le nagyon röviden, dióhéjban a találkozón történt visszaemlékezéseket?

Azért, hogy megismerje a mai pannonthalmi diákság a Bencés rend elleni politikai támadások egyik eseményét, amely 1961-62-ben történt.

Ha megnézik az 1959-1963 IV/a tablját, megértsek, hogy az alsó sorba miért került hét kép kiegészítésül, emlékezve az eredeti osztályra és tanáraikra.

Rendes mester

Interjú Elemér atyával

Az elmúlt 70 évre visszatekintve voltak-e életedben olyan csomópontok, amelyek meghatározták a következő esztendőket?

Voltak. De inkább csak a felszínen. A lényegesebbek valahol a lélek mélyén végbemenő események, amelyek inkább folyamatok, változások, mintsem jól kitapintható fogódzópontok. Én még úgy tanultam az elemiben, hogy az emberi élet három részre osztható: bűnök, megtérés, és az ezt követő tökéletesség egyre magasabbra ívelő pályája. Mintha egymás után három paszományt varrnánk zakónk ujjára. A valóság nem ilyen egyszerű, de nem is ilyen bonyolult, hiszen a kegyelem maga az egyszerűség.

Előzmények: 1947-től 1951-ig a győri belvárosi Katolikus iskolába jártam. 1951-ben az iskolák „körzetesítése” révén 1951-től 1955-ig a Győr-gyárvárosi iskola tanulója lettem. Az utóbbi intézetben is kiváló tanárok tanítottak, közülük csak egyet említek, Dr. Deák Józsefet, aki Teleki Pál köréhez tartozott. Mivel munkásnegyedben laktunk, ezért az iskola szocialista intézménynek számított, és szinte minden nap volt orosz óránk.

Győri bencés diákként milyen meghatározó emlékek kerülnek előtérbe diákkorodból? Szerzetesi hivatásod alakulására ki(k) volt(ak) leginkább hatással?

1955-ben innen kerültem a győri Bencés Gimnáziumba, ahol 1959-ben érettségiztem. Eléggé szedett-vedett társaság voltunk. Hogy a városi, bejáró, internista diákokból valódi osztályközösség kovácsolódott az évek során, az elsősorban osztályfőnökünknek, Dr. Heckenast Kolos legendás hírű derű-

jének, humorának és anekdotázó kedvének köszönhető. Jó néven vette, ha Papának, szőlítettük. Nemcsak mi, hanem az egész gimnázium, sőt városszerte is így emlegették: Na ja, a Heki papa! És egymást követték a jóízű tréfák. Hogy ma is számon tartjuk egymást, tördünk társainkkal, neki tartozunk hálával. Tanáraink közül az ellentéte Nádasi Alfonz tanár úr volt. Nevelési módjával sohasem értettem egyet (üvöltés, ordítás), de hamar felfigyeltem tanítási módszerére: kevés tanulnivaló, maximum 10 új szó és 5-6 mondat fordítás. De ezt a keveset kérelhetetlenül bevasalta. Négy év, heti emelt számú oroszórával a hátam mögött páholyban éreztem magam. Megvallom, nem sokáig, mert ilyen meg amolyan előírásoknak nem téven eleget, még az első hónapban háromszor a helyemre zavart. Október elején szülői értekezletre ment anyám. Már pár nappal korábban jeleztem neki, az oroszul baj van: három egyes. Ma is emlékszem szorongva vártam, de meglehetősen derűsen jött haza. Nos, mi van az egyesekkel? A tanár úr szerint lesz még több is, de félvre ötöst kapsz. Hogyhogy? Úgy, hogy bár kissé szétszórt, figyelmetlen vagy, de ő majd rába szed téged. Egy alkalommal – tudta, hogy zongorázom – megszólított a folyosón: Fiam, ma délután 4 órára várlak a szobában. Felejthetetlen két éves kamarazenélés kezdődött! A

közös muzsika – Telemant, Corellit, Vivaldit játszottunk - az egymásra figyelés, a pontos belépés, a szavak fölé emelkedő kommunikáció közösséget teremtett. Nemcsak megilletődtünk, hanem a muzsikálás után viccelődtünk is. Búcsúzáskor kezet fogtunk, fiúk „ez jó mulatság, férfi munka volt”, egy hét múlva ugyanebben az időben várlak benneteket. Hazafelé biciklizve azon gondolkodtam, hogy’ fér meg egy emberben a délelőtti „dirus Magister” és a délutáni „pius Pater”. Persze a Regula szavaival így még nem tudtam megfogalmazni tünődéseimet, ez akkora ellentét volt, amit nem tudtam feloldani. Durva szigor és kegyes muzsika együtt? Még egy tanáromról szeretnék megemlékezni, Csizmadia Gerőről, aki nagy mértékben hatott rám. Először magával sodró hömpölygő műveltségével, másodsor pedig emberi tartásával. Tanáraink közül hármat említettem. Korántsem akarom heroizálni őket. Ők is

Rendes mester

emberek voltak, nemcsak velünk, hanem önmagukkal is küszködő gyarló szerzetesek. De az „összjátéknak” végül is az lett az eredménye, hogy közülünk, egykori bencés diákok közül sokan elmondhatják: „Emberségről példát, vitézségről formát”, mindnyájunknak ők adtak.

Fiatal bencésként kik segítették az indulást? Mit kap-tál itt Pannonhalmán és később Budapesten az egye-temi évek alatt útravalóul?

1960-ban ötödmagammal léptem be a Rendbe. Az első év, a noviciátus pax et gaudium, béke és öröm volt. Soha olyan vidám nem voltam, mint akkor, soha annyit nem derültem és örültem, mint akkor. Jól éreztünk magunkat, sokat viccelődtünk tanárainkon, ők kevésbé rajtunk. Mert mindig volt megjegyzés: „bezzeg a mi időnkben...” Noviciusmesterünk, Iróffy Huba minden kritikát meghallgatott, és mosolyogva tovább adott nekünk. Persze, rajta is sokat derültünk, de ma már öregedő fejjel igazi szerzetesnek, hogyne mondjam szent életű embernek tartjuk. Igen nagy szeretettel emlékezem Dr. Pammer Odiló atyára is, aki több éven keresztül lelkiatyám volt. Aztán a felsőbb években nagy tekintély volt előttünk Dr. Sólymos Szilveszter és Dr. Söveges Dávid. Az előbbitől megtanultuk, hogy minden időt ki kell használni, a szerzetes nem lehet tunya és rest. Az utóbbi atya viszont hatalmas műveltségével, zseniális intuitív tehetségével ajándékozott meg bennünket.

Budapestre 1965-ben vettek föl az ELTE BTK magyar-angol szakjára. Igen nagy hálával gondolok tanáraink közül Pirnát Antalra, Bárczi Gézára, Németh G. Bélára, Voigt Vilmosra, és Benkő Lóránt professzor úrra, akinél szakdolgozatomat írhattam Berzsenyi tájnyelvről. Itt kell megemlítenem, hogy 1969-től 1971-ig a budapesti RK. Hittudományi Akadémia (a mai Pázmány Péter Tudományegyetem Hittudományi Karának felel meg) hallgatója is voltam, ahol akkor teológiai végbizonyítványt (licenciátust) szereztem.

A gimnáziumban osztályod is volt, milyen emlékeket hagytak benned a nevelői/oktatói munkában töltött kezdő évek?

1971-ben kerültem vissza Pannonhalmára. Két évig hittant tanítottam a gimnáziumban, és meg kellett írni a teológiai doktori disszertációt. Mivel nagyon közel álltak hozzám a zsoldárok, ezért megpróbáltam őket az egyetemen elsajátított strukturalista módszerrel elemezni. A munka lelkesített, ám a rendelkezésemre kiszabott idő kevés volt. Ennek ellenére megírtam, és 1973-ban megvédtem dolgozatomat.

Csak hogy a héber, arám, szír nyelvek után a gimnázium I. osztályában (ma IX. o.) kötöttem ki, mint osztályfőnök és prefektus. Magyarot tanítottam és hittant. A magyart nagyon kedveltem, a tankönyvet kevésbé. De abban az időben még nagyon komolyan vették, hogy az előírások szerint oktattunk-e. Kezdő tanár voltam, sajnálom, hogy kevés memoritert kértem számon. Prefektusként meglehetősen idegenül mozogtam a kollégiumban, hiszen nem hogy öreg róka nem voltam, de alig ismertem ki magam a gyerekek sok stiklivel tarkított életében. Mire kezdtem volna már belejönni, újra visszahelyeztek a főiskolára.

Mióta tanítottál hittant a pannonthalmi gimnáziumban? Mik voltak a szépségei, nehézségei? Az utóbbi évtizedben a hittan-érettségi is színesítette munkád.

Amint már említettem, 1971 óta tanítok hittant. Szépségei

Rendes mester

Számtalan. Volt olyan, hogy a prefektusi, illetve főmonostori szobám tele volt diákkal. Este 10 órakor holtfáradtan, de jó kedvvel búcsúztunk el egymástól, hogy majd folytatjuk. A szombati gyónatások, bár fárasztók voltak, de nem szokványosak. Nehézségei? Nem voltak jegyzetek, diktáltam, vagy stencillel készítettem emlékeztetőket. Persze ebben a diákok készséggel segítettek. Állandóan arra unszoltak, hogy írjam le, amit az órákon előadtam. Csakhogy abban a 40 évben, amelyben tanítottam, mindez korántsem volt egyszerű. A hittan-érettségire közösen készültem a fiúkkal. Volt, amikor 5-6-an voltak, és volt, amikor 17-en. Minden tételtől könnyen megtanulható logikus vázlatot készítettem, és ezt hétről hétre számon kértem tőlük. Az volt a célkitűzésem, hogy a teljes kereszténységről kapjanak egy modern áttekintést.

A Szent Gellért Hittudományi Főiskolán milyen tantárgyakat tanítottál, milyen emlékezetes események gazdagították ezeket az éveket? A továbbiakban másokat is megismertettél a szentírástudomány elemeivel (SOPHIA, SAPIENTIA).

Főiskolánkon majdnem minden tantárgyat oktattam. Ezek közül kiemelkedik a filozófia. Először skolasztikus bölcseletet kellett előadnom. De ez nekem nehezen ment. Ezért ejtettem az egészet és Copleston History of Philosophy-ját (10 kötet) tanítottam 8 éven keresztül. Ehhez azután hozzájött a dogmatika, amelyet a zsinat után a legnagyobb lelkesedéssel adtam elő (például Josef Ratzinger, Einführung in das Christentum, Kösel-Verlag, 1968, 2. kiadás). Minthogy szerettem biblikus tanárom, Dr. Dezsényi Lóránt 1979-ben meghalt, a biblikus tantárgyakat is át kellett vennem. Volt néhány év, amikor

filozófiát, dogmatikát és biblikus tárgyakat együtt tanítottam. Ehhez jött még a hittan. Nem is tudom, hogy mikor olvastam a szakkönyveket? Talán éjjel? Nehéz évek voltak, de szépek. Mit is mond Babits a Sziget és tenger bevezetésében: „Khalepa ta kala” („Ami szép, az nehéz”).

A rendszerváltás óta sok helyütt tanárokodtam. A Budapesti Teológiai Akadémián már 1979-től a levelező tagozaton, majd az ELTE BTK magyar nyelvi tanszékén, ahol biblikus hermeneutikát adtam elő. 1990-től 2005-ig ugyancsak biblikumot oktattam Révkomáromban, ezzel párhuzamosan a regnumistáknak Szombathelyen, majd Győr-Ménfőcsanakon. És persze főállásban a Sophián (a női szerzetesek képzési és továbbképzési helyén) és a Sapientián (a bencések, ferencesek és piaristák által alapított és fenntartott szerzetesi hittudományi főiskolán) Ó- és Újszövetséget.

Hogyan szeretted meg a Bibliát, hogy tudtál másokat is a Szentírás mélyebb megismerésére elvezetni?

A Szentírást gyerekkoromban szerettem meg. Ebből a szempontból kiváló hittanáraim voltak. (Vö. „Hűséges az Isten”, Vigilia, 1990/8). Nem könnyű arról beszélni, hogy miként tudjuk megszerettetni a Bibliát másokkal. Sokféle módszer van. A sajátomét próbálom megfogalmazni. Három pont: 1. elolvasni a kijelölt, vagy éppen a soron lévő szakaszt (lehetőleg eredeti nyelven), 2. ezt követően megérteni a szavakból felépített mondatokat (szerencsés vagyok, mert van egy jó bibliaköröm, amely minden szót megrág, és ahol csak tud, beleköt a szövegbe, vagy abba, amit elmondok róla nekik.) 3. És most következik a legnehezebb: úgy kifejteni a textust, hogy a hallgató „szíven ütve” érezze magát: ez a szöveg, most

éppen neki szól. A magam részéről meg vagyok győződve, hogy a Biblia minden igéje üzenet számomra, de ennek továbbadása elsősorban a Szentlélek munkája. A Lélekre való hivatkozás persze nem teszi feleslegessé a mai nyelvre, élethelyzetekre való lefordítás kötelességét. Ha sikerül, valójában az is a Szentlélek műve.

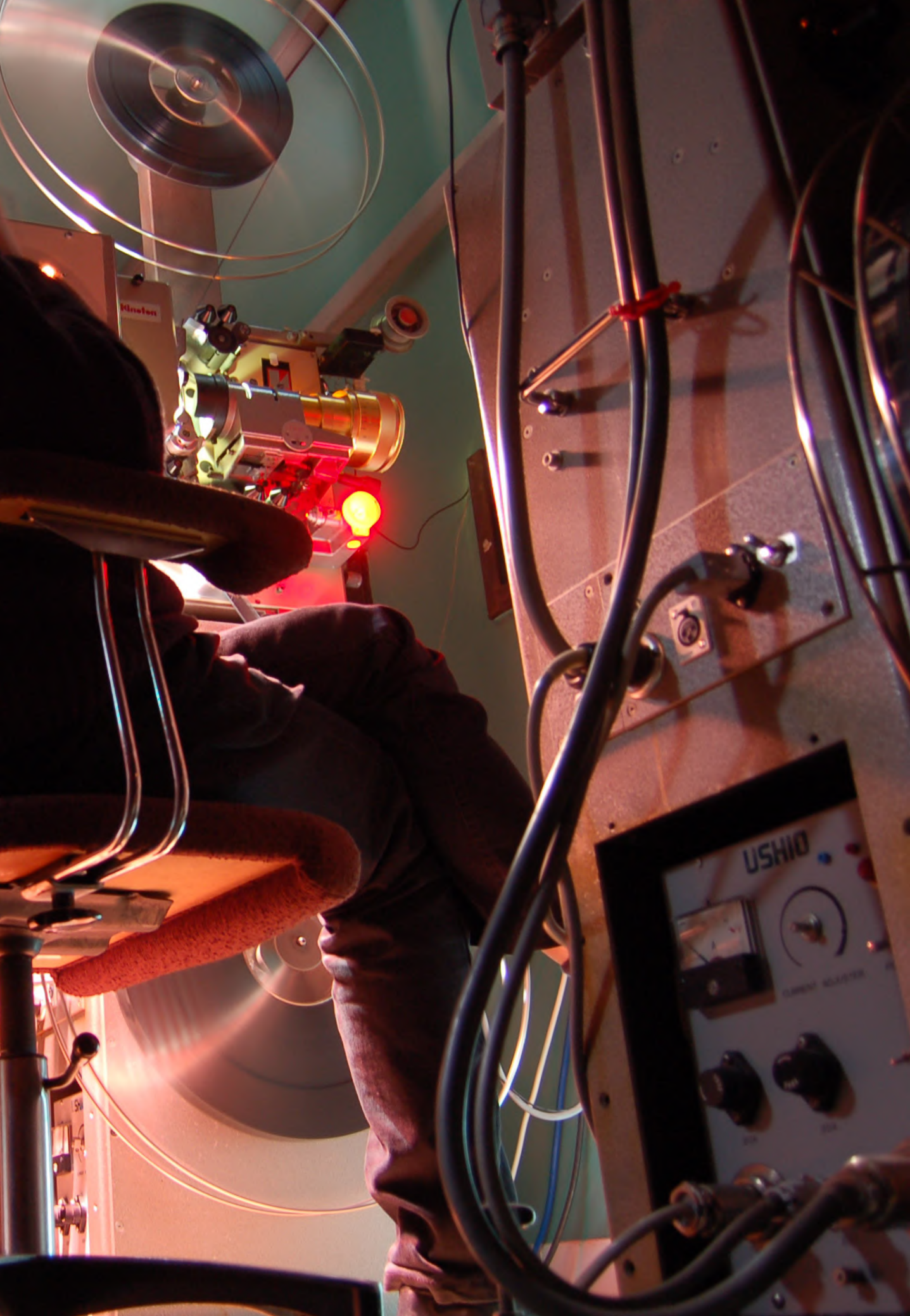
Idősödő szerzetesként milyen útravalót adnál diákjainknak?

„Lássak! Látást adjatok nekem!” Szent Ágoston vágya, de minden ember óhaja is, aki elmélkedni akar azokról a tényekről, melyeket az elmélkedések után még teljesebben szeretne élvezni. Látni az elemeket, egységbe foglalni, hogy azután az egységek újra éljenek bennem. Talán ez is módszer. Mindenestre: az egyszerű látnitűdás módszere elmélkedés is. Erőszakos szempontkeresések nélkül. Leülni a világ „árokpartjaira”, nézni és látni mindazt, ami lejátszódik az országutakon, és ott, ahol már nincsenek utak. Aztán fölkelni és részt venni. Az utazásban, a vándorlásban, az emberi élet egészében. Ilyen banális hasonlatokkal közelíteni meg azt, ami rideg fogalmakba nem foglalható! Módszer talán ez is, vagy inkább talán csak a látás ténye. Nem lehet megtanulni, csak „kivárni” lehet, és ha jön, odaadni neki magunkat.

az interjút Hirka Antal OSB készítette

Rendkívüli munkatársak

Interjú Bakiné Icával

Már negyedik éve dolgozol iskolatitkárként a gimnáziumban. Melyek azok a feladatok, amelyek meghatározzák a mindennapjaid? Hogyan alakul például egy hétfői napod?

Sokáig úgy gondoltam, hogy az iskolatitkár feladata amolyan titkárnői munka, csak egy kicsit az oktatás profiljára formálva. Aztán elkezdtem dolgozni és rájöttem, hogy tévedtem. Az iskolatitkár egy két lábon járó „határidőnapló”, akinek a mindennapjait szoros határidők, jogszabályok, törvények, különböző szoftverek - Id. Taninform - és persze az iskola nyüzsgő élete határozzák meg. Excel táblák, kimutatások, statisztikák, levelezés, közvetítő szerep tanárok és diákok, iskola és szülők között, és sok-sok élmény, ami mindezek súlyán sokat könnyít.

Hétfő? A heti tennivalók megtervezése; titkárságon és az igazgatói tárgyalóban

egyaránt. Amikor ez összeállt, Titusz atya tart erről egy rövid hirdetést a tanáriban, hogy mindenki „képben legyen”. Utána minden úgy zajlik, mint bármelyik hétköznapon.

Munkád során milyen kihívásokkal szembesülsz? Milyen örömeid vannak?

Kihívás számomra türelmesnek lenni a hozzám fordulóval, miközben valamelyikünk, vagy netán mindkettőnk bal lábbal kelt, vagy fáradtak vagyunk. Szeretem a váratlan helyzeteket, problémákat, mert azok megoldása mindig felpörget. Úgy tűnik, ha már sziklát mászni nem tudok, ilyen módon élvezhetem a magas adrenalin szintet...

Fontosnak tartom, hogy egy félénken kopogtató diák felszabadultabban menjen ki az irodából, mint ahogyan oda belépett. Jó érzés, ha tudok bárkinek segíteni, ha meg tudok nyugtatni egy elkeseredett legénykét, vagy éppen csak meghallgatom.

Végzettséged szerint kertészmérnök vagy, de tudom, hogy tapasztalatot szereztél más munkaterületen is. Milyen volt váltani és valami teljesen mással foglalkozni?

Azt gondolom, hogy nem volt igazi, egetrengető váltás, vagy ha mégis, akkor ez nem tudatosult bennem. 1992-től nyolc évet töltöttem az Apátságban. Idegenvezetőként dolgoztam a Pax Touristban, a mai Tricollis Foglalási Központ elődjében. Előtte újságíróként dolgoztunk férjemmel Budapesten, egy mezőgazdasági illetve egy kertészeti szaklapnál, ám azt biztosan tudtuk, hogyha gyermekünk lesz, Pannonhalmára költözünk, mert nem akartuk, hogy a nagyvárosban nőjön fel. Ebből a szempontból elsődleges volt számunkra a tiszta levegő, a nyugodt, csendes környezet. Mivel az apátság kertészetét akkor egy kertészmérnök szerzetes vezette, és teljesen józan megítélése alapján nem látta értelmét, hogy gyomlálni és kapálni vegyen fel bennünket, az idegenforgalomban vállaltunk munkát. A főnökünk Hildebrand atya volt, s nagyon élveztem a gyakorlati időnket, amikor Pannonhalma és a bencés rend történetéről mesélt napokon keresztül. Szórakoztató, alkalmanként vicces fordulatokkal igyekezett átadni a tudását, erről bizonyára sokat tudnának mesélni a régi tanítványai, hiszen történelmet és latint tanított a gimnáziumban.

Sok - számomra életre szóló - barátságot, és az életemet, világlátásomat meghatározó kapcsolatot köszönhetek ennek az apátságban eltöltött nyolc évnek. Családias, meghitt kis közösségben dolgozhattam.

Azonban elérkezett az a pont, amikor elkerülhetetlennek éreztem a váltást, „kimenni a világba”. Akkor ez egy nagyon nehéz döntés volt, ma már látom a fiatalabb generációk életében, hogy törvényszerű és helyes lépés volt. A nehézséget az jelentette, hogy a rendszerváltás idején léptünk ki az felnőtt létbe, amikor a régi formák és minták már nem voltak életképesek, de az új világ mintáit, lehetőségeit és törvényszerűségeit még nem ismertük, s ezért a mi generációnk folyamatos kettősségben élt abban az időben...

Pannonhalma után rádiós újságíróként dolgoztam, s a riporter munka tudatosította bennem azt a közhelyet, hogy „az éremnek két oldala van”. Minden dolognak, minden embernek minimum két oldala van, semmi sem fehér vagy fekete.

Később, a harmadik lányunk születése után a lehető legtöbb időt akartam otthon és a gyermekeimmel tölteni, ezért átmeneti megoldásként az egészségügyben dolgoztam. Közben új szakmát tanultam, és foglalkozhattam nagy kedvencemmel, a természetgyógyászattal.

Rendkívüli munkatársak

Hiszem, hogy az életben semmit sem tanulunk meg „feleslegesen”. Minden munkatapasztalatnak van, vagy egyszer majd lesz haszna, csak esetleg most még ezt nem látjuk. Ezt bizonyítja a jelenlegi munkám is, amelyben a korábbi tapasztalatok nagyon sokat segítenek, mind a kommunikációban, mind az emberekkel való törődésben.

A gimnáziumi jelenléted a munkádon keresztül számomra a családiasságot jeleníti meg, úgy ahogy azt a családban az édesanya képes megtestesíteni. Mesélj a családdodról!

Kecskemétről származom, ott éltem 19 éves koromig. A férjem pannonthalmi, az egyetemen ismerkedtünk meg, ő a Tricollis Iroda vezetője. Három lányunkkal itt élünk a városban, a Váralján, Samu kutya és két, meglehetősen koros macskahölgy társaságában. Legnagyobb lányunk még 14 évesen a fejébe vette, hogy Finnországban akar tanulni és dolgozni, s a tervét meg is valósította: harmadéves egyetemista Vaasaban, nemzetközi gazdálkodást tanul. Középső lányunk nagyon szép hivatást választott, konduktornak készül, a Pethő Intézet első éves hallgatója, a legkisebb hatodik osztályos. A családom a legfontosabb a számomra, még akkor is, ha alkalmanként több időt töltök munkával, mint velük.

Családanyaként nyilván a munka mellett nem könnyű szabadidőt találni. Ha van rá módod, mivel töltöd a szabadidőd, mi tud kikapcsolni?

Szeretek sütni, főzni, nagyon szeretek olvasni, bár egy teljes könyvre sajnos ritkán tudok időt szakítani. Az utóbbi időben tudatosan igyekszem lassítani a tempómon, nevelem magamat a kikapcsolódásra. Most éppen kosárfonást tanulok, de valószínű, hogy ha egy év múlva újra megkérdezél, már valami más kreatív tevékenység köt le. Énekarba járok, sokat netezek – leginkább ott olvasok. A böngésző könyvjelzői között a fenntartható fejlődéssel, ökológiai gazdálkodással, természetgyógyászattal, pszichológiával kapcsolatos linkek szerepelnek.

Van-e egy meghatározó képed, emléked, eseményed, amely az Apátsághoz, a helyhez kapcsolódik, kérlek, meséld el!

Esemény sok van, de azok nagyon személyesek. Ám van egy élményem, ami a mai napig bennem él. Egy nyári vasárnapon jóval korábban értem fel a misére, mint szoktam. Szépen süttött a nap, talán június eleje volt, a fecskék buzgón etették a fiókáikat. Gondoltam, sétálok egyet a kedvenc helyemen, a bazilika és barokk épületrész közötti síkatorban. Leültem az egyik lépcsőre, kellemesen melegített a nap, és nézegettem a

templom falát, az ablakokat, a pilléreket, a köveket, a kövek közül kinövő fecskefüvet. Nagyon élénken él bennem ez a pár perc. Szóval ott ültem, és egyszer csak életre kelt körülöttem a tér. Visszacsoptam a középkori épületek közé. Lelki szemeimmel láttam a szolgálónépet, „hallottam” a hangokat, kocsizörgést, patkók kopogását. Az agyam akkor egy filmet kreált ott, igaz csak pár percre, de nagyon élveztem.

Mit jelent számodra a Főapátságban, a Qpacon munkálkodni, ide tartozni?

Erre a kérdésre négy évvel ezelőtt még nem tudtam volna határozott választ adni. Azonban 2010-ben, még mielőtt behívott volna állásinterjúra Titusz atya, bementem a bazilikába, ahogyan mindig, ha a hegyen jártam. Beléptem a népbejáró folyosójára, és egy határozott, semmivel össze nem téveszthető érzés lepett meg: itthon vagyok. Lehet, hogy ez csak azért van, mert életem első éveken át tartó munkaviszonya kötött ide. Lehet, hogy azért, mert tudtam, hogy vannak emberek, akikhez visszajöhetek, akik számon tartanak. Azt hiszem, az ok mindegy. A lényeg ez az érzés, illetve egy szó: befogadás. Biztos vagyok benne, hogy ezt már mások is megfogalmazták előttem. Szerzetesek, akiket befogadott a rend. Tanárok, akiket befogadott az iskola. Dolgozók, akiket befogadtak az itt élők, vagy a diákok, akik különböző családi környezetből egy második otthonban léptek be, mikor beírták őket a szüleik. Lehet, hogy néhányuknak ridegebbnek tűnik a környezet az otthonihoz képest – remélem, nekik ez a kép kiszínesedik az évek során. Jöhet ide olyan fiú tanulni, akinek menedéket jelent a gimnázium, és valóban befogadásként éli meg az itt töltött éveket, mert otthon nehéz körülmények között élt, anyagi vagy lelki hiányt szenvedett. Biztosan van olyan gyerek, aki hozzám hasonlóan azt érzi már az első pillanatban, hogy jó itt lenni, még akkor is, ha konfliktusokban találja magát, ha rossz jegyeket kap már hetek vagy hónapok óta, ha ütközik a prefektusával, vagy elveszik egy hónapra a mobilját. De gondolhatok akár a beköltöző új diákokra is, akik egy megszokott fészek melegét hagyják maguk mögött, és alkalmazkodniuk kell egy új miliőhöz, új szabályokhoz, elvárásokhoz, a másik és mások folyamatos jelenlétéhez, egy új közösséghez, egy új életformához, anya, apa és a testvér hiányához. Ha ehhez a „befogadás” vagy „otthon” érzéshez én is hozzá tudok tenni valamit, már van értelme annak, hogy itt vagyok.

Köszönöm a mosolyod, a készséged, a jelenléted és persze az interjút!

az interjút Szabó Márton OSB készítette

In memoriam

Száz éve született Szigeti Kilián

Szigeti Kilián bencés szerzetes nevét valószínűleg sokan ismerik hazánkban és azon kívül is a magyarlakta területeken. Ő írta meg az első magyar misét a II. Vatikáni Zsinat után, amely szinte azonnal elterjedt az egész magyar nyelvterületen, és ma is sokfelé éneklik a katolikus templomokban. Az ő sokrétű működéséről azonban már jóval kevesebben tudnak még a katolikus hívek, a papság, sőt a mai egyházzeneészek körében is. Ki volt Szigeti Kilián? Milyen ember, milyen szerzetespap és milyen tanár volt? 1981 január 13-án Budapesten az OMCE közgyűlésén Kilián atya beszámolt munkájáról, orgonakutatásairól. Mintha megérezte volna életének váratlan befejezését, előadását a következő szavakkal zárta: „Sorsunk Isten kezében van. Ha ő pontot tesz rá, be van fejezve. De amíg élünk, kell, hogy tervszerű legyen életünk és munkánk. S amit Isten kegyelméből elvégeztünk, az már megvan; az írások megmaradnak! – Verba volent, scripta manent.”

Szigeti Miklós Kilián 1913-ban született Szombathelyen. Szülei mélyen vallásos emberek voltak, akik vallásos légkörben nevelték nyolc gyermeküket. Valószínűleg ez a vallásos légkör a magyarázata annak, hogy mind a négy fiúból szerzetespap lett. Miklós – testvéreihez hasonlóan – a szombathelyi premontrei gimnáziumban tanult. A hatodik osztályt elvégezve két bátyja után ő is jelentkezett a Pannonhalmi Bencés Rendbe. Először oblátusként élt Pannonhalmán, majd Győrött érettségizett a bencés gimnáziumban. 1931-ben kezdte meg a noviciátust, majd teológiai tanulmányait Pannonhalmán. A Tanárképző Főiskolán földrajz-történelem szakos tanári oklevelet szerzett. 1937-ben szentelték pappá. Az első zenei ismereteket édesapjától kapta, aki maga is tudott orgonálni és gyermekeit is megtanította a hangszeres játékra.

Rendi előjárói észrevették zenei tehetségét és már növendék korában kiszemelték magasabb zenei tanulmányokra. 1936-tól 1938-ig gyakorló tanárként működött Győrött, közben zenei tanulmányokat folytatott a győri zeneiskolában. A Rend ezután Rómába küldte, ahol 1938-tól 1942-ig egyházzenei tanulmányokat végzett, majd ezek befejeztével egyházzenei doktorátust szerzett.

1942-ben kezdte meg működését Pannonhalmán mint regens chori, főiskolai és gimnáziumi tanár. Közben 1947-ben beiratkozott a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola orgona tanszakára, ahol 1949-ben végbizonyítványt szerzett. Regens chori-ként 1973-ig működött, de gimnáziumi tanárságát 1981-ben történt nyugalomba vonulásáig folytatta. 1981 novemberének végén megbetegedett és december 26-án a győri kórházban meghalt.

Kilián atya római tanulmányai befejeztével 1942-től majd 40 évig volt a Pannonhalmi Bencés Gimnázium ének-zene tanára. Szerencsés tanári egyéniség volt, aki közvetlen modorával, világos magyarázataival, lelkesedésével maradandó hatást tudott gyakorolni tanítványaira. Alaptörékvése volt, hogy szolid zenei ismereteket, de sokkal inkább zenei élményeket nyújtson diákjainak. A közös éneklés élménye, s az általa elemzett zeneművek esztétikai szépsége által akart hatni rájuk. Meggyőződése volt, hogy a diák-lélek – amely külsőleg sokszor kamaszos durvaságokat mutat – igen fogékony a szép zenére, és azzal közvetlen kapcsolatba kerülve a legkönnyebben formálható nemesebb, érzelmileg gazdagabb emberré. Minden diákját tisztelte, mert hitt abban, hogy türelmes személyes ráhatással még a legproblematisabb gyermekre is lehet hatni.

Igényesebb diákjainak rendszeresen tartott Collegium Musicum-ot, ahol élmény volt világos zenei elemzéseit hallgatni. Szívesen foglalkozott a diákekekkel, sokat szerepeltette is azt ünnepi miséken, egyházzenei koncerteken. Bár tudta, hogy zeneileg nem tökéletes ez a hangzás, számára fontosabb volt a zene lélektani hatása.

Kilián atya zenei munkásságában vörös fonálként vonul végig az egyházi zene, ezen belül is elsősorban a gregorián ének szolgálata és szeretete. Amikor a Rend kiküldte Rómába egyházzenei tanulmányok folytatására, ezt nagyon komolyan vette. Tudatában volt annak, hogy a Rend vezetősége ezzel a lépéssel nemcsak a musica sacra Renden belüli megreformálását, a gregorián ének teljes bevezetését

In memoriam

tervezte, hanem az egész liturgikus élet elmélyítését, illetve a szerzetesi élet monasztikusabb irányba való továbbfejlesztését is. Tanulmányai befejeztével mint regens chori, nagy lendülettel állt neki mindezen feladatnak. Az akkori elég nagy számú növendékségből jó scholát formált és néhány éven belül kiegyensúlyozott, szép énekstílust alakított ki. Ettől kezdve a gregorián ének nemcsak a vasárnapi konventmiséken hangzott fel, hanem az énekes vesperásokon és matutínumokon is, melyeknek énekes részeit fokozatosan elkészítette a Breviarium Maurinum szövegére. Erre azért volt szükség, mert a Breviárium Maurinum átvétele (1843) óta a közösség nem tudta énekelni az imaórák antifónáit.

A Kilián atya által kezdeményezett új szellem erősödésének jele volt, hogy az atyák is egyre jobban részt vettek a gregorián éneklésében. Így amikor 1950-ben a numerus clausus bevezetésével lecsökkent a rendi növendékek létszáma, az atyák bekapcsolódásával fennakadás nélkül sikerült folytatni az addigi énekes gyakorlatot.

Szinte működésének kezdetétől bekapcsolódott a magyar egyházzenei élet alakításába, fejlesztésébe. Sokat tett a gregorián magyarországi megismertetéséért és elterjesztéséért. Ezt célozták a Magyar Kórusban 1940-től megjelent cikkei a gregorián ritmusáról, vezénylesről, hangnemeiről, orgonakíséretéről. 1948-ban Jubilate! címmel megírta a gregorián ének kézikönyvét. Mindennek fedezeteként ott volt a gregoriánnal való szinte mindennapos kapcsolata a liturgiában

és a tanításban. Ő, aki több mint 40 éven keresztül évenként szinte végigénekelte az egész graduálét, ismerte ezt a dalmalkincset, szinte a vérében volt.

Ezt, a gregorián éneklésében szerzett nagy gyakorlatát kiegészítette az ezzel kapcsolatos tudományos kutatás, elsősorban

Középkori magyar liturgiánk eredetének és forrásainak újraértékelése. Ennek az MTA Irodalomtudományi Intézetében 1976-ban megtartott előadásának forradalmi mondanivalója volt: legelső liturgikus könyveink eredete nem francia, hanem német nyelveterrületre teendő.) Ez a témakör a középkori liturgiátörténetből egészen haláláig foglalkoztatta.

Érdekelte a mai ember és mindenekelőtt az Egyház mai élete. A II. Vatikáni Zsinat liturgikus reformja őt is váratlanul érte. De a zsinati dokumentumok áttanulmányozása után egyre jobban felismerte a reform lényegét és sietett megfogalmazni a liturgikus és egyházzenei szakemberek előtt álló feladatokat. Már 1964-ben egy Vigília-cikkben felvetette a magyar liturgikus énekeskönyv kérdését, majd „Liturgikus énekek magyar szöveggel” vitát kiváltó cikket közölt ugyancsak a Vigíliában. 1967-ben a Teológiában írt cikkében összefoglalta a szent liturgiában elhangzó zenére vonatkozó utasításokat. Mint az Országos Liturgikus Tanács (OLT) és a Zenei Bizottság tagja sok munkát és fárasztó utazásokat vállalt a magyar liturgikus zene ügyéért. Voltak kemény vitái és hosszas tárgyalásai, amikor a saját meggyőződése szerinti legjobb megoldást képviselte. 1967-ben elsőként írta meg magyar ordináriumát, mely akkor nagy hiányt pótol. Ennek is köszönhette elterjedését.

Szigeti Kilián munkásságának időrendben utolsó, de eredményekben talán leggazdagabb területe a magyarországi orgonaépítészeti és orgonazene felkutatása és feldolgozása. Tudományos, történeti munkája mellett fontos feladatának érezte, hogy összegyűjtse a jelenleg még meglévő műemlék orgonáink adatait, hogy így gondoskodni lehessen megóvásukról illetve szakszerű restaurálásukról. Nem szabad említés nélkül hagyni az új orgonák építésében vállalt tervezői munkásságát sem.

Kilián atya maga is a musica sacra szolgálatát tartotta munkássága legfontosabb területének. A Pannonhalma egyházi zenéjének története című dolgozatát így fejezte be: „Sokféle munkakör van Rendünkben. De Rendünk szellemének megfelelően egyik sem múlja felül az isten-dicséret fontosságát. Szent Benedek Atyánk szavai tanítják ezt nekünk: Operi Dei nihil praeponatur! – Isten tiszteletének semmit elébe ne tegyenek!”

a magyar gregorián emlékek, a középkori liturgikus és egyházzenei élet kutatása. Ilyen tárgyú cikkei: A Szelephényi kódex (1961); A Mátyás-Graduale eredetének kérdése (1963);

Akikre büszkék vagyunk

Presztízs-díjas Pincészet

2013. november 15-én csütörtök este tizenkettedik alkalommal került megrendezésre a Kisalföld napilapot is kiadó Lapcom Zrt. által alapított Kisalföldi Presztízs-Díj átadási ünnepsége. Több mint egy évtizedes múltjával a díj Győr-Moson-Sopron megye legrangosabb gazdasági-közületi elismerése, így valóban presztízsértékkel bír, ha valaki a jelöltek közé bejut, illetve elnyeri a díjat, amely annak idején a gazdaságban példát mutató

vállalkozások és vállalkozók erkölcsi méltatásának céljából született meg.

A 2013-as gálaesten nyolc kategóriában osztottak díjakat. Közös ismérvként elmondható, hogy a jelöltek egytől egyik sikeres életpályával neveztek. Ez lehetett az ideai esztendőben újraalapításának tizedik évfordulóját ünneplő Pannonhalmi Apátsági Pincészet sikerének a kulcsa is, hiszen az „Év Vállalkozása” díjat az első alkalommal pályázó bencés borászatunk nyerte el.

A díjat Liptai Zsolt, a pincészet ügyvezető igazgatója és borásza vette át, aki a vállalkozásunk múltját, jelenét s jövőjét a következőképpen összegezte: „Talán arra lehetünk a legbüszkébbek, hogy bár Magyarország huszonkét borvidéke közül a pannonhalmi az egyik legkisebb, mégis sikerült visszakerülni arra a gasztronómiai térképre, amely révén ismert lett a borvidék, s ezen belül a Pannonhalmi Apátsági Pincészet is. Jól csengő brand lett a pincészetünk, s ez jó érzés. Nem szeretnénk ugyanakkor már mennyiségben növekedni, inkább minőségi fejlődést tűztünk ki célul. Van egy jól megalapozott birtokunk jól megalapozott termékrendszerrel. A mi célunk az, hogy az idő múlásával egyre mivesebb, egyre csiszoltabb termékekkel tudjunk a fogyasztók elé kiállni.”

A díjon túl további büszkeségünk, hogy a Digitáltechnika Kft. Különdíját ugyancsak a Pannonhalmi Apátsági Pincészet nyerte el, mivel az oklevél tanúsága szerint eredményes munkával nagyban sikerült hozzájárulni a Pannonhalmi Borvidék jó hírének és ismertségének növeléséhez.

Illés Tamás, marketing- és kereskedelmi vezető, Apátsági Pincészet

Asztrik főapát úr Prima-díjban részesült

Az idén 11 éves Prima Primiissima Díj 2005-től területi Prima díjakkal egészült ki. A megyei Prima díjak rendszerének célja, hogy megőrizze a magyar értelmiség és szellem helyi eredményeit, erősítve a kisebb társadalmi egységek összetartozását, elősegítve fejlődésüket. Az évenként odaítélt Megyei Prima Díjat mind a tizenkilenc megyében, megyénként hárman nyerhetik el.

Az idén Győr-Moson-Sopron Megye Prima Díját Jereb László professzor és Villányi László költő mellett az életmű kategóriában Asztrik főapát úr kapta. Az díjátadás 2013. november 8-án este volt Győrött a Széchenyi István Egyetem Varga Tibor Zeneművészeti Intézet dísztermében. Főapát úr a Megyei Prima Díjjal járó 1 millió Ft-ot a kosárlabdacsarnok építésére ajánlotta fel, támogatva ezzel az önrész gyűjtését.

Rábai László főapáti titkár

Hungarikum lett a Főapátság

A Hungarikum Bizottság döntésének értelmében Hungarikum lett a Pannonhalmi Bencés Főapátság és közvetlen természeti környezete. Az ezt jelképező kisplasztika és oklevél a december 3-án megrendezett I. Hungarikum Gálán került átadásra.

Fejlődési pályán

Alapkőletétel a megújuló Apátsági Majorban

A Pannonhalmi Főapátság gazdálkodásának központja a II. világháborút követő államosításig a Pannonhalmi központjában található, Sajghó Benedek főapát építtette Apátsági Major volt. A rendszerváltást követően - az egyházi kárpótlás keretében - nem volt módunk az ingatlant újra birtokba venni, azonban új funkciót adva neki, ez most megtörtént.

Az Apátsági Major Látogatóközpont kiemelt turisztikai projektként nyert támogatást 2012-ben. A kiviteli tervek elkészítését és a közbeszerzési eljárás lefolytatását követően ez év augusz-

tusában kezdődtek meg a felújítási munkák az Apátsági Majorban a Laki Épületszobrász Zrt. kivitelezésében. A kiállítótereket és rendezvénytermet jelentő új funkciók várhatóan 2014 nyaratól lesznek elérhetők a megújuló épületegyüttesben. A kiállítóterekben bemutatásra kerülnek a főapátsági gyűjtemények legértékesebb tárgyai, ami mellett évről évre változó időszakos kiállítás is helyet kap, valamint a szőlő- és borkultúra interaktív felfedezésére is lehetőség nyílik az épület alatt található muzeális pincében.

A projekt 2013. november 20-án megrendezett nyitórendezvényén Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár tartott ünnepi beszédet, majd Várszegi Asztrik főapáttal és Kara Ákos országgyűlési képviselővel közösen letették az Apátsági Major alapkövét, amelyben a tervdokumentáció elektronikus változata mellett a mellékelt oklevél is helyet kapott.

A projektről további információk a latogatokozpont.bences.hu oldalon található.

Rábai László főapáti titkár

Új gyakorlóorgona

A gimnázium egyházzenesz szakképzése számára készítette a Portativ Orgonaépítő Bt. Takács Péter orgonaépítő mester vezetésével a képen látható gyakorló orgonát.

Megjelenésében, anyaghasználatában a Diákkápolna belső-építészeti stílusához készült, ám végül a Káptalan-teremben kapott helyet, hogy a diákok gyakorlása ne zavarja a kollégium délutáni és esti életét.

Külső formáját, szerkezeti felépítését és hangzását tekintve is teljesen egyedi a Takács Péter orgonaépítő mester által tervezett és felépített hangszer.

A szekrényzet anyaga fehér bükk. Felülete speciális olajkezelést kapott, mely biztosítja a kopásállóságot és a selyemfényű megjelenést. Az öt regiszteres két manuális pedálos orgona, mechanikus traktúrájú hangszer.

Diszpozíciója:

I. manuál:	Holzgedackt	8'
	Principal	4'
II. manuál:	Rohrflöte	8'
	Spitzflöte	4'
Pedal:	Subbass	16'

Sípjait szintén a Pannonhalmán működő orgonaépítő vállalkozás készítette. Fasípjai borovi fenyőből, míg fémsípjai

sípfém-ből – a Principal 2' 70%-os, a Spitzflöte 4' 40%-os ön ötvözetből – vannak.

Különlegessége, miként a bazilika ládaorgonájának is, hogy a Rohrflöte 8' sípjai fából készültek.

A homlokzat megjelenésében a sípok térbeli dinamikája dominál, amennyiben azok a szekrény oldalain túlnyúlva oldják annak merev geometriáját

A Káptalanterem akusztikája igazán különlegessé teszi az orgona egyedi hangzását, amelyhez a különlegesen alacsony, mindössze 43 vízmm-es szélnyomás is hozzájárul. A bensőségesen megszólaló hangok kis „köpéssel”, optimális pontos megszólalással indulnak. Ez különleges szépséget kölcsönöz a hangzásnak.

Takács Péter orgonakészítő mester

Hic fuit

Aki kérdez... Orova Csaba

1995-ben érettségiztünk: e bő másfél évtized távlatot ad, de még nem jelent mitikus távolságot a diákévektől. Mire emlékszel legszívesebben? Ki tudnád emelni az akkori diákélet néhány vonását?

Az osztály légkörére, hangulatára szívesen emlékszem. Persze voltak nehéz időszakok, kirúgások, amelyek megosztottak bennünket. Jó néha visszagondolni mókás helyzetekre, vicces felelésekre, mikulás műsorokra, diákkirályokra - a mi időnkben választották az elsőt -, akkor még Szent Márton napján. Nagy élmények voltak a lelki gyakorlatok, kisebb rekollekciók is. Sok találkozást, személyt hordozok még magamban. Azt hiszem, a mai diákok számára már különlegesség, hogy a mi időnkben még minden osztályfőnök és prefektus bencés volt – gyakran egy személyben.

Művészettörténetet, régészetet, teológiát végeztél. A pályaválasztásodat a családi háttér befolyásolta, vagy inkább a pannonthalmi környezet? Ha jól emlékszem, anyukád rajztanár, s gyerekkorodban templomok saját készítésű makettjei felett töprengtél.

Gondolom, a kettőből adódott össze, hogy végül itt kötöttem ki. Azt tudom, hogy egészen kicsi korom óta az épületek, különösen a templomok érdekeltek. Nagyon imponált, hogy a mi udvarunkon, vagyis a parókia szomszédságában állt a templom, ahol a szertartásokon kívül is sok időt töltöttem, a pótnagymama harangozó néninek köszönhetően. Úgy éreztem, a templom is az otthonunk része, bár kisiskolásként utáltam ministrálni, jobban tetszett volna a sekrestyében matatni. Hálás vagyok Apukámnak, hogy vasárnap délutánonként, a vecsernye után szívesen elvitt oda, ahová kértem, sok középkori templomot jártunk végig Szatmárban. Arra is emlékszem, hogy nővéremmel, akivel akkoriban még egy fotelben elfértünk, képes könyveket nézegettünk. Pannonhalmra is sokat jelentett, hiszen a monostor, a bazilika a diákok életterének is fontos része, igazából az otthoni lét folytatásaként éltem meg ezt a közelséget. Valóban volt egy időszakom, 7. és 8. körül, amikor sok templommakettet is készítettem. A családban mondták is, hogy menjek építésznek. Hát, a pannonthalmi matek és fizika eredményeim hamar rádöbbenetek, ez nem az én utam...

Mivel birkóztál meg nehezen? Négy testvéred után legkisebbként nem lehetett könnyű beilleszkedni egy kezdetben 42 fős osztályba.

A tömegháló sokkélmyénétől az első évben mentesültem, mert egy tucatnyian a kisebb III-as hálóba kerültünk. Félév múlva aztán négyfős szobába költözhattunk, mivel Ambrus atya igazgatóként a földszinti 222-es harmadikosait pedagógiai célzattal a mi hálókba, az igazgatói szoba szomszédságába rendelte. A testvéreimhez képest későn érkeztem a családba, úgyhogy már majdnem az egykékre jellemző, de inkább a legkisebbeknek dukáló elkényeztetettség jutott osztályrészemül, így a gimnáziumban nekem is meg kellett tanulni a többiekre való odafigyelés elemi szabályait. Általános iskolai kitűnőként arra is rá kellett ébrednem, hogy itt sokkal okosabb fiúk is vannak nálam. Egyébként maga a pannonthalmi környezet nem okozott traumát, mivel sok rokonom járt ide, először Janka Feri unokabátyám ballagásán jártam itt, majd a kisebbik bátyámat viszonylag rendszeresen látogattuk, úgyhogy maga a hely ismerős volt.

Éveket töltöttem külföldön egy görögkatolikus (akkor még) papnövendék barátommal: minden héten elmondta, hogy mennyire hiányzik neki a bizánci liturgia. Görögkatolikus pap fiaként hogyan élte meg a sajátos pannonthalmi liturgikus környezetet?

Nagy érdeklődéssel ismertem meg a latin rítust, a liturgikus kérdések akkor és most is nagyon érdekeltek. Veled ellentétben ministrálni soha nem volt kedvem és merszem, a korán kelés kifejezetten rémisztett. Énekkarosként viszont egyfajta liturgikus szolgálatot láttunk el, amire nagyon szívesen gondolok vissza. A pannonthalmi liturgiák igényességének jele, hogy több antifóna dallama és szövege gyakran eszembe jut. Mi még tízen voltunk görögök az évfolyamban, ez azért adott némi öntudatot. Másodikban, Gánicz Tamás osztálytársammal megosztva örököltük meg közös unokabátyánktól, Mosolygó Pétertől (Tamás

Aki válaszol... Terdik Szilveszter

Ph'95

apai, én meg anyai ágon vagyok unokatestvére) az ún. főgörög tisztjét, így a mi feladatunk lett kántorizálni a szombat esti vecsernyéken. A szombati vecsernye már emberemlékezetet meghaladó ősi hagyománynak számított Pannonhalmán, amit mi is büszkén vállaltunk. Akkoriban szervezték meg a győri görögkatolikus parókiát is, úgyhogy Fekete András atya kéthetente hozzánk is kijött liturgiát végezni a diákkápolnába. Gyakran még a hétköznapi ünnepeket is megtartottuk. Ha András atya nem tudott kijönni, a délutáni stúdiumokról kéredzkedtünk át a Szent Benedek-kápolna miséjére. Akkor is mentünk, ha a római egyház nem tartotta az adott ünnepet, ami így utólag visszanézve megmosolyogtató, ma már bizánci köntösben rejtőző tridenti rigorizmusnak érzem. Szóval, volt lehetőségünk rítusunkat őrizni, amire osztályfőnökünk, Tamás atya is buzdított bennünket. Biztosan emlékszel, hogy az esti imát kísérő zenei repertoárban több ének szerepelt a vecsernyéből is. A bizánci liturgiát azóta is nagyon szeretem, életem egyik fix pontjának érzem.

Hogyne, emlékszem, a „világosítás meg minket a te igazságaidal” derűs dallamát a mai napig dúdolom olykor. Emlékszel arra, amikor - talán 1994-ben - felfedezték Uros apát sírját? Éjszaka ébresztettél föl, nekem volt fényképezőm, szaladtunk át a bazilikába... Szoktál nosztalgizálni? Én nem bírom a műfajt, de olykor, társaságban kötelező.

Igen, emlékszem, nagy élmény volt, bár szerintem nappal zajlottak az események. Döbbenetes volt, hogy a sok történelmi vihart megért templom közepén bolygatatlan sírt találtak. Uros alázata megmentette a fosztogatóktól, de a régészekről már nem menekülhetett. Néha jól esik nosztalgizálni. Most is ezt tesszük, vagy nem? Minden osztálynak megvan a saját mitológiája, amely összeköt bennünket. Szeretek történeteket hallgatni, olvasni, sokféle embert képes vagyok meghallgatni, még a nosztalgizálókat is, csak a szentimentalizmust viselem nehezen.

Elegendnéd a fiadat Pannonhalmára gimnazistának?

Mivel se fiam, se lányom, ezen nem szoktam töprengeni. Sajnálom, hogy az unokaöcsém közül csak kettő jött ide. Nem szeretem, amikor az öregdiákok kárognak, hogy az ő idejükben itt minden más volt. A tanári kar civil többségét sokkal ellentétben nem látom rettenetesnek. Több tanárt személyesen ismerek, nagyon kiváló emberek, valószínűleg sokkal jobb pedagógusok, mint némely bencés volt.

Azt hiszem, csak olyan gyereket érdemes ide küldeni, aki magától is szívesen jön. Azt tudom, hogy tizenkét évesen még

nem bírtam volna ki, de 14 évesen már jó volt itt / ott lenni.

Az egyetemi évek alatt hiányzott Pannonhalmára kiegyensúlyozott életmódja, nyugodt légköre? Milyen gyakran jársz vissza?

Igen hiányzott, néha hiányzik. Nagyon el voltunk kényeztetve, sok minden házhoz jött, vagy megszervezték helyettünk. Az itt megismert vagy elsajátított kultúra jó tájékozódási pontot jelentett a későbbiekben is, de olyan intenzív kulturális életet azóta sem élek. Rendszeresen jártam vissza, most is próbálok évente eljutni. Nem annyira a hely, mint inkább az emberek miatt, akikből persze egyre kevesebben vannak már Pannonhalmán.

Bosszant a bölcsészet háttérbe szorulása – Pannonhalmán kívül? Én nem gondolom, hogy e gondolkodásmód valaha is eltűnhet.

Nem hiszem, hogy eltűnne, a presztízse valóban megkopott. Az idegesít, hogy mostanában hóbortként, úri huncutságként próbálják beállítani, társadalmilag devalválni. Nyomaszt, hogy a kultúra közös nyelve van eltűnőben, amely régebben tudományagtól függetlenül mérce volt, de az is lehet, hogy idealizálok a múltat. Különösen zavar, hogy a bölcsészeknél is a felszínesség, a sikerorientáltság és a haszonelvűség kezd egyre nagyobb teret hódítani, ami valóban globális válságjelenség.

A diákevek óta szívesen látogatok bencés apátságokba. Templomaikat gyakran jellemzi olyan bölcs egyszerűség, amilyen a nemrég felújított bazilikában is érzékelhető - szerintem. Művészettörténészként jól érzed magad benne?

Igazából csak fotókon, meg egy gyors helyszíni bejáráson láttam. „Működés közben”, vagyis a liturgiákon kellene látnom, néhány napot itt kellene töltenem, hogy megalapozott véleményt mondhassak. Az biztos, hogy hazai viszonylatban egyedülálló, nagyon magas szintű előkészítő munka előzte meg a bencések részéről, ami példaértékű. A szakmánk viszont nem tudta jól kezelni ezt a helyzetet, sokan úgy érzik, hogy csatát veszítettünk. Szerintem inkább egészséges kompromisszum született, de annak örülök, hogy Pawson elképzelései nem valósultak meg maradéktalanul. Van egy olyan érzésem, hogyha valami nagyon trendi, nagyon hamar devalválódik is. Kell még egy kis idő.

Ha most arra kérnének, hogy tölts el újabb négy évet Pannonhalmán, mit szólnál hozzá?

Mire gondolsz? Legyek prefektus, vagy novícius? Megfontolom, mint hallom, jövőre úgyis a szerzetesség éve lesz.

Életünk

Kezünkben volt Márton köpenyének egy darabja

Dúl a marketing, a vásárlók megkopsztására irányuló reklám és akció. Nem kivétel ez alól már az újbó és a libasült napja sem. 1700 évvel ezelőtt nem volt reklám, akció, pláza, újbó ünnepe, liba-nap és vendégcsalogatás sem. Volt viszont egy darab köpönyeg, amely a hidegtől óvta viselőjét. E ruhadarabnak volt egy fél-gazdája, egy katona. Minden felszerelésének fele a római császárt illette, a másik fele volt az ő tulajdona. Mártonnak hívták a katonát, aki a császár közvetlen környezetében

teljesített szolgálatot.

Hideg volt, nagyon hideg. Csontig hatolt a fagyos szél, és hó lepte el az utakat. Amiens kapujában találkozott egy ruhátlan koldus a császár katonáival. Elmentek mellette, talán észre sem vették. Egyikük azonban különös dolgot tett. Megállította lovát, és saját elhatározásából nem a császárt szolgálta abban a pillanatban, hanem azt, aki segítségre szorult, egy koldust. Neki adta azt, amije volt, köpenyének felét.

Lehajolt hozzá és segített.

Ismert a történet, ma is látható a pannonhalmi bazilika díszes kapuján. De mi is történt valójában? Egy katona, akit harcra képeztek ki, akinek töre emberörsre szolgált, és köpenye a császárhoz fűződő hűségét és a római katona méltóságát volt hivatva kifejezni: ez az ember könyörületességet gyakorolt. A gyilkolásra készített tört és a keresztényüldözö császár köpenyét az üdvösséghez vezető út eszközévé tette.

E katona Márton volt, akit, mint védőszentünket, minden éven megünneplünk, és akinek tetteére emlékezünk.

A Bencés Gimnázium tanárai, prefektusai és diákjai megálltunk egy pillanatra és segíteni próbáltunk azokon, akik szükségét szenvednek. Azzal segítettünk, amink van, azzal, ami

nem e célra készült. Egy iskola, egy kollégium teljes infrastruktúrája a tanulást szolgálja, a diák tanulni, a tanár oktatni jön Pannonhalmára. E napokban azonban mindez más célt is szolgált, rászorulókon segített. Felebaráti segítőkészség töltötte meg a teret nyolc napon át.

„...nem tudom elképzelni, milyen ha valaki mosolyog”

Egy diák megkérdezte a vak diák vendégektől a csendesórán, hogy mit szeretnének látni, ha egyszer az életben megadatna nekik, hogy láthassanak valamit. Egyik válasz így hangzott: Azt, hogy valaki rám mosolyog, mert nem tudom elképzelni, milyen ha valaki mosolyog.

Mosolyogni próbáltunk és reméljük megéreztek, megéreztek ennek erejét. Akartuk, „...hogy megnyílják a szemünk”.

Ott, ahol tanulunk, számot adunk, felelünk, dolgozatot írunk, örülünk és bosszankodunk az éppen aktuális érdemjegyeken,

most egy napig magunkat adtuk, azt kínáltuk, amink van, és minden igyekezetünket a segíteni akarás hatotta át. Nagyon sokat adott az „Árny alatt” bemutató tér és program.

Szuperlatívuszban beszél róla mindenki, aki ott volt. Megismertük a segítették, a vakok életét, mindennapjaik nehézségeit, de fantasztikus leleményességüket is.

Az áruházak idén sem kínáltak akciós köpönyeget, de mi hoztuk az 50%-ot. Kettévágtuk köpenyünket, és ráterítettük azokra, akik ugyan nem láthatták, de érezhetik hatását.

Márton továbblovagolt, csatlakozott társaihoz, szolgálta a császárt, majd megtért.

A Szent Márton-hét eseményei 2013-ban, Pannonhalmán

Iskolánk aktív emlékezése sokban hasonlított a korábbi évek gyakorlatához. Talán az volt a legszembetűnőbb, még a szervezés során, hogy egy éve tudjuk, hogy a rászorulóknak melyik csoportját fogjuk megismertetni a diákokkal, tanárokkal és minden idelátogatóval.

A gazdag, nyolc napot átölelő programsorozat tartalmazott egy több napos, „Árny alatt” (láthatatlan kiállításnak nevezett) bemutató teret és foglalkozást, ahol részletesen és élménydúsán kaptunk betekintést a vakok mindennapjaiba.

Két vakszaggal foglalkozó filmet vetítettünk (Szemünk fénye, Táncos a sötétben), és további hármat (Lora, Ray, A fény ösvényei) ajánlottunk a fiúk figyelmébe, illetve önszorgalomból a Vakvagányok című film is levetítésre került.

A hetet tematikusan osztottuk fel. Volt Gyakorlati-, Film-, Zene-, Előadás-, Mozgás-, és Téma-nap. A Gyakorlati nap során Győrbe mehettek az érdeklődők, a vakok intézetébe, ahol az ott élőkől kaphattak közvetlen információkat a vakok életéről. A Zene napján Érdi Tamás adott koncertet; és a már-már feledésbe merülő DJ-prefektus program felújításaként Pogány Péter tanár úr Jeff Haley-ről tartott előadást. Az Előadás napja a hagyományos péntek esti előadás tematikus változata volt, ahol Dr. Janka Ferenc PhD görög katolikus parókus, főiskolai tanár (Ph'84) tartott emlékeztető, biblikus tárgyú előadást. Témája a Bibliában előforduló vakság volt, címe pedig: „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam!”

Szombaton, a Mozgás napján vak embertársaink mozgásos élményeiről szerezhettünk tapasztalatot. Csörgőlabda játék, tandem kerékpározás, a vakvezető kutyák kiképzése és alkalmazásuk bemutatása keltette fel a teljes diákság figyelmét. Este kerekasztal beszélgetés zajlott a vakszagról.

Vasárnap a hagyományos bolhapiac és árverés, majd az ünnepi vesperás, illetve a csendesóra következett. Az ünnep első vesperásán jelen voltak a támogatott szervezet (Szól a Szív Alapítvány) képviselői is, majd a csendesórán három helyszínen lehetett ismerkedni a vakok életével, nehézségeikkel, ötletgazdagságukkal, és megismerhettük mély érzéseiket is.

Ezt követte az osztályok konyhája. Fergeteges hangulatot varázsolt a tíz osztály a gimnázium és kollégium épületébe. A laci-konyhától a hamburgeren keresztül a legfinomabb süteményekig mindenki megtalálhatta a neki aznap este leginkább tetsző ínycsiklandozást. Az osztályprogramok is sokakat megmozgattak. A kolostor kel-
lős közepén (a gimnáziumi ebédlőben) megrendezett disco még szerzetes előjárókat is táncrea perdített.

Ezen a napon mindenki mást csinált, mint amiért Pannonhalmán van. Kettévágtuk a köpenyt, és a rászorulóknak adtunk a sajátunkból. Mindezt tettük úgy, hogy maradt „a császáré, ami a császáré”: az iskola és a kollégium megmaradt annak, ami. Ennek ugyan éjfélkor még semmi jele nem mutatkozott, de másnap délutánra kezdett ismét oktatási intézményhez hasonlítani a Bencés Gimnázium.

Az ünnep méltósága az előesti vesperás után az ünnepi liturgiával is megkoronáztatott. Johannes Jung OSB bécsi bencés apát vezette szentmiseáldozat és az azt követő „találkozás az apáttal és Szent Mártonnal” programok kellő elcsendesedést hoztak az előző napi kavalkád után. A délután még folytatódó program és a rendrakás már a fáradtság jegyében zajlott. Az esti Juhász Gábor Trió koncertjét kihagyók bánhatják, hogy a fáradtság inkább vett erőt rajtuk, mint a zene varázsa. A lépcsőházi zárás során jó volt látni, tapasztalni, hogy együtt az iskola. Örültünk az ünnepnek, és annak, hogy segíthettünk. A titkos bizottság elmondta észrevételeit, ahol az arra érdemes személyek és osztályok jutalmat kaptak. Az ünnep és a téma kapcsán kiírt pályázat eredményhirdetése is itt zajlott. Volt osztálysorrend, ki mennyit gyűjtött. De nem ez határozta meg az este hangulatát, hanem az, hogy ismét kettévágtuk Szent Márton köpenyét.

Szent Márton Bizottság

Életünk

Vendégségben Szent Mártonnál

Szent Mártonnal nemcsak a felebaráti szeretet tettének utánpótlásában, az élet-rajz elolvasásában vagy nevét viselve

Születésének helye valamiképp így teszi megfoghatóvá mennyei születését. Hagyomány a nyugati kereszténységben,

hogy egy-egy nagy szent ünnepén ereklyéit felemelik sírjából, s az ezek elé járulók számára egyszerre jelenik meg a múlt és – bár rejtetten – egyszerre sejlik fel a feltámadás dicsősége.

Szent Márton ünnepének előestéjén, az első vesperásban felemeltük Szent Márton csontereklyéjét őrzési helyéről, s a szerzetesek, diákok, vendégek egy napon keresztül a bazilika oltáránál találkozhattak vele a zsolozsmában és a szentmisében. Az ünnepi eucharisztia főcelebránsa Johannes Jung OSB, a bécsi Miasszonyunk Skót Bencés Apátság apátja volt.

A bencés közösség tagjai mellett részt vettek az ünnepben a Zirci Ciszterci Apátság képviselői, és itt ünnepelte Márton névnapját Fazakas

arról beszélt, hogy a rászorulóknak Jézus valós jelenlétével találkozunk, hiszen ő a legkisebbekkel azonosítja magát. „Ti, pannonhalmi diákok, egy héten keresztül gyakoroltátok, mit jelent észrevenni egy vak embert, és mit jelent megtapasztalni az ő világát. Döntő ez a tapasztalat, mert nem minden kicsiny és jelentéktelen testvére Jézusnak kiabál olyan hangosan, mint az evangéliumi Bartimeus. Gyakran némán hordozák a terhüket, vagy – mint a béma – más emberek kezdeményezésére szorulnak. A mai evangélium azt a küldetést adja nekünk, hogy vegyük észre az elnémultakat. Bizony, ott vannak ők közvetlen közelünkben: munkahelyünkön, az osztályban, a közösségben, mindenhol. Az ítélet valójában nem a világ végén dől el. Ma. Ma kell felismernünk a feladatunkat. Mennyire más volna ez a világ, ha rádöbbenénk, hogy éppen most, ebben a pillanatban állunk ott Urunk és Megváltónk, Jézus Krisztus színe előtt.” Márton hitünk szerint ott áll már Urunk és Megváltónk színe előtt. Az ünnep végeztével a második vesperásban újra elhelyeztük ereklyéjét az altéplomban abban a reményben, hogy az eljövendő Úr asztalánál – már túl az ítéleten – együtt fogunk majd vendégszolgálni.

lehet találkozni. Ereklyéje ott van a bazilikában, az altéplom oltára alatt.

Márton csornai premontrei kormányzóperjel úr. Johannes apát homíliájában

Mártonok köszöntése

B. S. M. L. A. U. B. B. K. M. S. T. V. B. R. Sz. J. Cs. K. Sz. P. Mi a közös ezekben a betűkben? Vezetéknévüket rövidítenek, diákjainkét, s mögöttük huszonegy Márton áll. Lehetne talán statisztikát készíteni arról, hogy Pannonhalmi legújabb kori történelmében évről évre hány Márton élt Szent Márton monostorában, s miként szaporodott meg a számuk. Az szinte bizonyos, hogy évről évre többen vannak. Szemmel látható ez a változás, merthogy mind több helyet foglalnak el Szent

Márton ünnepének estéjén a barokk ebédlőben a vacsoránál az asztalok mellett. Régebben elég volt néhány teríték a néhány Mártonnak, majd egy asztal a tékozló fiú alatt (Prodigus ad siliquas, balra elől). Idén már a Reddo cuique suum (jobbra) alatt is Mártonok beszélgettek, nemkülönben Mártonok középtűt a főasztalnál, a bencések között.

Főapát úr – maga nem Márton ugyan, de Márton szülőhelyének apátja, és olyan ember, aki a katonáskodást is megjárta

Életünk

– Szent Márton életrajzát idézte a fiúknak mondott vacsoraköszöntőjében: „Márton katona volt, de mentes volt azon bűnöktől, melyek a katonaságnál szolgáló emberekre jellemzőek. Katonatársaival szemben jóindulatú volt: csodálatra méltó módon szeretette őket. Fiúk, ez ma a fiatalok feladata a világban: jelen lenni, és csodálatra méltó módon szeretni társainkat, még ha idegennek tűnnek is”. Mártonok, itt vagytok közöttünk huszonegyen (a szövegembe csak tizenöt Márton fért), Isten éltesen benneteket Szent Márton Monostorában és azon kívül is!

Szent Márton-díj

Szent Márton ünnepének meghosszabbításaként november 15-én az idén immár tizenharmadik alkalommal rendeztük meg a „világi” Szent Márton-napot. Asztrik főapát köszöntőjében így szólt a bazilikában egybegyűlt vendégekhez: „A szegény és kicsiny Márton püspök itt áll ma is példaként. A gazdagokra és szegényekre szétváló világban rendíthetetlenül áll a szegények mellett. Egy kortárs püspök is erősíti ezt a szegények melletti elkötelezettséget. Ő nem más, mint Ferenc, Róma püspöke, aki a szegények Latin-Amerikájából jött és Péter székéből kér, bátorít mindannyiunkat a szegénység, a világ nyomora és szenvedése enyhítésére.”

Ezt követően a Liszt Ferenc Kamarazenekar Trompetissimo című hangversenyét hallgathatta meg a közélet és a gazdaság képviselőiből álló közönség, majd Steinbach József református püspök szólt Szent Márton életpéldájáról, kiemelve annak a XXI. század embere számára (is) stabilitást adó vonatkozásait.

A program keretében a szervezők átadták a Szent Márton-díjat, amelyet az alapító okirat szerint az a személy kaphat meg, aki kiemelkedő tevékenységével jelentősen hozzájárult a Pannon térség, s egyben nemzeti örökségünk és kulturális értékeink megismertetéséhez és megőrzéséhez. Az elmúlt években Nemeskürty István, Pungor Ernő, Nagy Gáspár, Kukorelli István, Mádl Ferenc, Szokolay Sándor, Sebestyén Márta, Melocco Miklós, posztumusz Gál Tibor, Tringer László, Sólyom László, Ittész János és Thész Gabriella vehette át a díjat, idén pedig Rieger Tibor szobrászművésznek ítélték oda az alapítók.

Asztrik főapát úr laudációjában így méltatta a díjazottat: „Rieger Tibor szobrász alkotásaival zömmel a Dunántúlon találkozhatunk. Mi, pannonhalmiak a bazilika nagykapujának mozaikjaiból összeálló látomásban akár naponta tekinthetünk múltunk és jelenünk tükrébe, hogy erőt kapjunk az istenkeresés mindennapjaihoz. Alkotásaiban igaz emberség és szakralitás tükröződik. Műveivel emlékeztet, tanít és mindannyiunkat a teljességre hív.”

A program keretében a szervezők átadták a Szent Márton-díjat, amelyet az alapító okirat szerint az a személy kaphat meg, aki kiemelkedő tevékenységével jelentősen hozzájárult a Pannon térség, s egyben nemzeti örökségünk és kulturális értékeink megismertetéséhez és megőrzéséhez. Az elmúlt években Nemeskürty István, Pungor Ernő, Nagy Gáspár, Kukorelli István, Mádl Ferenc, Szokolay Sándor, Sebestyén Márta, Melocco Miklós, posztumusz Gál Tibor, Tringer László, Sólyom László, Ittész János és Thész Gabriella vehette át a díjat, idén pedig Rieger Tibor szobrászművésznek ítélték oda az alapítók.

Elnöki Small Talk kézfogással

A Ziel C1 németkönyv D3 feladata: „Small Talk auf der Party: Stellen Sie sich in Viergruppen zusammen. Sie können auch Gläser in der Hand halten und Partymusik anschalten. Versuchen Sie, drei bis fünf Minuten lang ein Small-Talk-Gespräch zu führen.” (Röviden: négyes csoportokban, esetleg pohárral a kézben és partyzene kíséretében kell a diákoknak Small Talk-beszélgetést folytatniuk három-öt percig.) Életszerű feladat? Diákorientált? Pannonhalmán a jelek szerint igen, még ha nem is németül kell beszélgetni, hanem magyarul. És a köztársasági elnökkel.

Hagyomány, hogy diákjaink segítőként részt vesznek a Szent Márton Napon, amelyet hagyományosan a főünnepet követő pénteken rendez meg a főapátság a Herendi Porcelánmanufaktúrával és a Bábolna Nemzeti Ménes-birtokkal együtt. November 15-én is ott voltak a fiúk, és ott volt Áder János elnök úr is a barokk ebédlőben. Pohár a kézben, találkozás, kézfogás és beszélgetés – talán tovább, mint három-öt percig.

Támogatói oldal

Alumni mindenkinek

Advent 3., Gaudete vasárnapján ünnepélyes keretek között a diákmisének megalapítjuk a Pannonhalmi Bencés Alumnit. Asztrik főapát úr mint a szervezet képviselője kézjeggyével látja el az Alapító okiratot. Tagjai lehetnek a pannonthalmi gimnázium volt és jelenlegi tanárai, illetve volt diákjai. A belépéshez regisztrálni kell egy elektronikus oldalon vagy levélben. Azt szeretnénk, ha mindenki belépne! Az Alumni elsődleges célja egymás támogatása, a kapcsolatok ápolása. Példaként neves egyetemek – Harvard, Cambridge, Heidelberg, ELTE – alumniszervezeteit tanulmányoztuk. Ekkor derült ki inspiráló módon, hogy a cambridge-i szervezet adatbázisát a halmazábrájáról („krumpli”) híres John Venn állította össze.

Kapcsolatteremtés a mindennapokban

Fontosnak tartjuk, hogy az újonnan elindított Bencés Alumni ésszerű felületeken, világos üzenetekkel szólítsa meg leendő tagjait. Az Alumni Online! a szervezet hivatalos weboldala. Rendeltetése szerint nem csupán a bemutatkozás és arculatformálás eszköze, hanem tényleges segítség kíván lenni a tagság mindennapos kapcsolatépítésében.

Ez év elején a szervezet IT támogatásához kapcsolódóan alapvető elvárásokat határoztunk meg:

1) Legyen olyan megoldásunk, amely alkalmas a tagság megszólítására, a szervezet küldetésének hiteles közvetítésére.

2) Megfelelő informatikai eszköztárral képesek legyünk hathatós segítséget nyújtani a közösség erősítésében, a kapcsolatok építésében.

3) Az online felület hosszú távon legyen képes megőrizni a közönség figyelmét.

Az elkészült portál több érdekes – és a diákszervezetek körében egyedülálló – szolgáltatást kínál a tagság számára. Emeljünk ki néhányat:

- Minden regisztrált tag saját adatlapot tölthet ki, amelynek tartalmát az általa megadott közönség böngészheti.
- Az adatlapokon megadhatjuk személyes elérhetőségeinket, hivatkozhatunk aktív egyetemi tanulmányainkra, valamint munkahelyi adatokat adhatunk meg.
- Ajánlatokat tehetünk a kiválasztott közönség számára: segítségnyújtás ügyintézekben, üzleti lehetőségek, speciális kedvezmények és ajánlatok, munkalehetőségek.
- Az adatlapok között keresési lehetőségekkel böngészhetünk. Például személyes adatok vagy munkahelyi paraméterek alapján.
- Néhány kattintással lekérdezhajjuk osztálytársaink naprakész elérhetőségeit.

Mind a tervezéskor, mind az egyes funkciók implementálásakor a legszigorúbban ragaszkodtunk az adatvédelmi feltételek betartásához, megfelelve mind a törvényi előírásoknak, mind a morális elvárásoknak. Az adatlapon megadott információk esetében tételenként megadhatjuk célközönségünket: megosztás az összes diáktárs számára, csak az osztálytársaknak, csak az Alumni munkatársainak. A portálon való regisztrációval egyúttal a szervezetbe történő felvétel jelentkezési lapját is letölthetjük, kinyomtathatjuk. A regisztrációs folyamat négy lépésben, néhány perc alatt elvégezhető.

Bízom benne, hogy az elkészült portál izgalmas és hatékony eszköze lesz az egykori diáktársak aktív kapcsolatépítésének, mindennapos együttműködésének. Munkatársaim nevében köszönöm mind az Alumni szervezői, mind a portál leendő felhasználóinak bizalmát, egyúttal mindenkit bátorítok a felület kipróbálására!

Az Alumni Online! az alábbi URL címen érhető el:
<http://alumni.phbences.hu>.

Szulyovszky Dávid (2006A)

Regisztráció 4 lépésben:

1. „Ki vagy?”
2. „Hogyan érhetünk el?”
3. SMS és email visszaigazolások
4. Kezdeti adatvédelmi beállításaid

Támogatói oldal

BENCÉS BÁL – 2014. február 22.

2006-ban volt először újkori Bencés Bál. Hajdanán is volt, jeles alkalomnak számított a békebeli Budapesten. Lelkes ifjak indították újra elegáns

helyszíneken – Budai Vár, Duna Palota, Szépművészeti Múzeum. Akár Bécsben is lehetett volna, de aztán Győrben lett párhuzamosan. Idő közben az ifjak 30-asok lettek, családalapításba fogtak, külföldön állomásoznak. A reprezentatív helyszín bérleti díja magasnak találtatott, a győriek is inkább a Győri Bencés Bálba mentek – így hát elmaradt a tavalyi bál, a nyolcadik. Pedig nagyon számítottunk rá, itt indult volna a tornacsarnok kampánya. Újjáéled a hagyomány, jelentkeztek újabb lelkes ifjak, most 20-asok. Lassanként átveszik a tapasztalatot, a „know how”-t az alapítóktól. A helyszínválasztásban is szerényebbek vagyunk, de fapados azért nem lesz. A reprezentativitást elengedjük, az eleganciát nem. A városligeti Experidance Házat találtuk meg – rendes belmagasság, hatalmas üvegtáblák –, hogy a jegy árát 10.000 Ft alatt tarthassuk. Hogy legyen bál. Ezt már az Alumni szervezi, ha lesz bevétel, a tornacsarnokba folyik. Aki tudja támogatni a bált tombolatárggyal vagy egyéb módon, várjuk szeretettel. De a fő cél valóban az, hogy legyen, hogy együtt mulassunk, nyakkendőben twisteljünk. Jegyet – korlátozott számban! – a bencésbal.hu oldalon lehet majd igényelni. Gyertek minél többen, minden generációból, régi bálozók és első bálos öregdiákok, mint jómagam is. Nincs jobb ajándék karácsonyra, mint két jegy a Bencés Bálba! Addig is nézzük meg Ettore Scola A bál c. filmjét, kedvcsinálónak. Írásbeli felvételink előtti este vetítette nekünk Ambrus atya mozija. Kirepülésünk pillanatában.

Pannonhalma-kártya

Jövő év elején jön ki ez a műanyag mágneskártya. Amint elkészül, minden regisztrált alumnusnak, alumni-tagnak kipostázzuk. A legfontosabb előnye az lesz, hogy a néha kellemetlenséggel vagy Uram bocsá' sérelemmel járó bejutást a régi Várba megkönnyítse.

Csak „le kell húzni”, és látszik, kik vagyunk: Alumni, Barcza István 1987B, és máris beléphetünk alma materünkbe. Emellett a kártya a Viator Apátsági Étteremben, az Apátsági Pincészetnél, a Bencés Kiadónál és a főapátság által működtetett üzletekben 10% kedvezményre jogosít a megvásárolt termékek, ajándékok árából Pannonhalmán és Pesten is.

Tornacsarnok

Gyűjtésünk kezdete (2013. febr. 11. hamvazószerda) óta 300 nap telt el, a birtokbavételig (2014. szept. 1.) hátravan még 270 nap. Időben túl vagyunk a felén. Lapzártakor érkezett az örömhír, hogy egyik öregdiákunk cége, a Zalaco megveszi a másik eredményjelző táblát és konditermet is! Nagy öröm, igazi karácsonyi ajándék a gimnáziumnak! Így a gyűjtés (45 MFt) is közelít a leendő 100 MFt feléhez. És ne felejtsetek: 1 millió osztályonként! Az első befutó meg is van, Lukács atya 1978-ban végzett B osztálya. Köszönjük nekik, gratulálunk, érvük utol őket, de reméljük, ők sem állnak meg itt! És eközben egyre jobban kivehető az épület valóban szép formája, eltalált arányai, hatalmas ablaknyílásai a Sokoróra. A tervező és a kivitelező közös munkáját és gondosságát dicséri.

Barcza István igazgató-helyettes, projektfelelős

